

بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر پایداری و قیمت‌گذاری ارقام عادی و غیرعادی اجزای نقدی و تعهدی سود

تاریخ دریافت: ۹۸/۲/۱۷

تاریخ پذیرش: ۹۸/۹/۱۶

■ محسن رحیمی دستجردی^۱

■ احمد خدای پور^۲

چکیده:

پایداری سود از جمله ویژگی‌های کیفی سود حسابداری می‌باشد که مبتنی بر اطلاعات حسابداری است. پایداری سود شاخصی است که به سرمایه‌گذاران در پیش‌بینی سودهای آتی و جریانهای نقدی شرکت کمک می‌کند. کیفیت حسابرسی می‌تواند بر قیمت‌گذاری نادرست و پایداری ارقام تعهدی و جریان‌های نقدی تأثیر داشته باشد. از این رو هدف اصلی این مقاله بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر پایداری و قیمت‌گذاری ارقام عادی و غیرعادی اجزای نقدی و تعهدی سود می‌باشد. جامعه آماری این پژوهش شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و نمونه آماری آن شامل داده‌های ۱۲۴ شرکت برای دوره ۹ ساله ۱۳۹۶-۱۳۸۸ بود. روش نمونه‌گیری، روش حذفی سیستماتیک بود. روش مورد استفاده جهت برآورد الگو روش رگرسیون با داده‌های تلفیقی آزمون والد و آزمون میشکین می‌باشد. نتایج تحقیق نشان داد در شرکتهای با کیفیت حسابرسی بالا، تغییرات وجه نقد نسبت به ارقام تعهدی دارای پایداری بیشتری هستند. همچنین در شرکتهای با کیفیت حسابرسی بالا، ارقام تعهدی عادی نسبت به ارقام تعهدی غیرعادی دارای پایداری بیشتری هستند. و بازار در شرکتهای با کیفیت حسابرسی بالا، ارقام تعهدی را نسبت به ارقام نقدی بیشتر از واقع قیمت‌گذاری می‌کند. اما در شرکتهای با کیفیت حسابرسی بالا، بازار ارقام تعهدی غیرعادی را نسبت به ارقام تعهدی عادی بیشتر از واقع قیمت‌گذاری نمی‌کند.

واژگان کلیدی: مانده وجه نقد، ارقام تعهدی عادی، ارقام تعهدی غیرعادی، آزمون میشکین، پایداری سود.

۱. مربی گروه حسابداری، آموزش‌شده فنی و حرفه‌ای سما، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اصفهان، خوراسگان، ایران، نویسنده مسئول، ایمیل: mrahimiphd@gmail.com

۲. دانشیار گروه حسابداری دانشگاه شهید باهنر کرمان.

۱- مقدمه

صورت‌های مالی محصول اصلی سیستم گزارشگری مالی است. از دیرباز سود حسابداری به عنوان رقمی ارزنده در مجموعه صورت‌های مالی به عنوان معیاری برای ارزیابی عملکرد شرکت و متعاقباً اتخاذ تصمیم‌های منطقی مورد توجه استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی و به ویژه سرمایه‌گذاران بالفعل و بالقوه بوده است. یکی از شاخص‌های نشان‌دهنده کیفیت سود، پایداری سود حسابداری است. بر این اساس که هر چه سود حسابداری پایدارتر باشد، از دید شرکت‌کنندگان در بازارهای مالی، این سود به منزله سود با کیفیت بالا تفسیر می‌شود. هر چه پایداری سود بیشتر باشد، شرکت توان بیشتری در حفظ سودهای جاری دارد و فرض می‌شود کیفیت سود شرکت بیشتر است (پورحیدری و همکاران، ۱۳۹۲).

سود حسابداری از دو جزء نقدی و تعهدی تشکیل شده است. اجزای نقدی سود نیز خود به سه جز مانده وجه نقد و پرداختی به سهامداران و پرداختی به اعتبار دهندگان تقسیم شده و اجزای تعهدی سود نیز به دو جز اجزای عادی و غیرعادی تعهدی تقسیم می‌گردد. اسلوان (۱۹۹۶) استدلال می‌کند که اجزایی از سود که نسبت به سایر اجزای دارای پایداری کمتری است به دلیل این که ممکن است سرمایه‌گذاران به صورت هیجانی به آن واکنش نشان دهند، با درصد بیشتری توسط سرمایه‌گذاران قیمت‌گذاری می‌شوند. با این استدلال اسلوان سود را به دو جز نقدی و تعهدی تقسیم نمود و چنین نتیجه گرفت که اقلام تعهدی نسبت به جریانهای نقدی به میزان زیادی دارای ذهنی‌گرایی است و احتمال بیشتری وجود دارد که تحت تأثیر اهداف اختیاری مدیر قرار گیرد و یا شامل اقلام تعهدی غیرعادی باشد که به ندرت در دوره‌های آتی تکرار می‌شود، لذا اقلام تعهدی در مقایسه با جریانهای نقدی دارای پایداری کمتری می‌باشد و لذا توسط سرمایه‌گذاران به میزان بیشتری قیمت‌گذاری می‌شود (فرچ‌زاده و همکاران، ۱۳۹۴).

از سوی دیگر مدیران در راستای کسب سود بیشتر برای شرکت و به تبع آن دریافت پاداش بالاتر، تلاش خود را جهت حداکثرسازی سود شرکت به کار می‌گیرند. آنها دریافته‌اند که می‌توانند با استفاده از اصول و روش‌های مختلف حسابداری، سود سالهای مختلف را به گونه‌ای جابه‌جا و دستکاری کنند که سود دلخواه را برای گزارش در صورت‌های مالی بدست آورند، بدون اینکه سهامداران از کم و کیف آن اطلاع داشته‌باشند (والری، ۲۰۱۹). در پژوهشی به بررسی تأثیر مدیریت سود بر پایداری سود و اجزای سود پرداختی او دریافت که مدیران با دستکاری اقلام تعهدی غیرعادی اقدام به مدیریت سود می‌کنند. بنابراین هر چه قدر مدیریت سود بیشتر باشد. پایداری سود بیشتر می‌شود و در شرکت‌هایی که مدیریت سود بیشتر است پایداری اقلام تعهدی سود نسبت به پایداری اقلام نقدی سود و پایداری اقلام تعهدی غیرعادی از پایداری اقلام تعهدی عادی بیشتر است (والری، ۲۰۱۹). بنابراین سهامداران برای جلوگیری از مدیریت سود اقدام به حسابرسی می‌نمایند. زیرا کیفیت حسابرسی نقش مهمی در کاهش مدیریت سود دارد. بر اساس تئوری نمایندگی مکانیزم‌های نظارت بر هماهنگی منافع سهامداران و مدیران موثر است. و تضاد منافع و همچنین رفتارهای فرصت‌طلبانه بعدی را کاهش می‌دهد. کیفیت حسابرسی

به عنوان یک مکانیزم نظارتی برای بازاری مدیران از مدیریت سود از اهمیت ویژه برخوردار است (حمیدیان، ۱۳۹۷).

بنابراین می‌توان گفت که متغیر کیفیت حسابرسی، از طریق جلوگیری از مدیریت سود، می‌تواند بر پایداری اجزای سود و به تبع آن بر قیمت‌گذاری نادرست اقلام تعهدی و جریان‌های نقدی تأثیر داشته باشد. زیرا هرچه کیفیت حسابرسی بیشتر باشد امکان دستکاری سود توسط مدیریت کمتر شده و در نتیجه می‌توان انتظار داشت که در این شرکتها مانده وجه نقد نسبت به اقلام تعهدی و اقلام تعهدی عادی نسبت به اقلام تعهدی غیرعادی دارای پایداری بیشتری باشد و در نتیجه با توجه به یافته‌های اسلوان (۱۹۹۶)، اقلام تعهدی نسبت به مانده وجه نقد و اقلام تعهدی غیرعادی نسبت به اقلام تعهدی عادی بیشتر قیمت‌گذاری شود. از این رو هدف مقاله حاضر این است که تأثیر کیفیت حسابرسی بر پایداری و کارایی بازار سهام را در لحاظ نمودن ویژگی‌های پایداری مانده وجه نقد و اقلام تعهدی عادی و غیرعادی و مقایسه قیمت‌گذاری این اقلام را مورد بررسی قرار دهد.

با انجام این پژوهش رهنمودی برای سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران جهت پیش‌بینی بهتر سودآتی با توجه به اجزای آن و کیفیت حسابرسی فراهم شده و در نتیجه سرمایه‌گذاران به صورت بهتری قادر به پیش‌بینی قیمت‌گذاری اجزای سود ارزش‌گذاری آتی شرکتها خواهند بود. در ادامه ابتدا مبانی نظری و پیشینه پژوهش ارائه می‌گردد و به دنبال آن فرضیه‌های پژوهش، نحوه آزمون فرضیه‌ها و جامعه و نمونه آماری پژوهش توضیح داده می‌شود. و در قسمت پایانی نیز، یافته‌ها و نتایج پژوهش بیان می‌شود.

۲- مبانی نظری

سود یکی از اقلام مهم و اصلی صورت‌های مالی است که توجه استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی را به خود جلب می‌کند. سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان، مدیران، کارکنان شرکت، تحلیل‌گران، دولت و دیگر استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی از سود به عنوان مبنایی برای گرفتن تصمیمات سرمایه‌گذاری، اعطای وام، سیاست پرداخت سود، ارزیابی شرکت‌ها، محاسبه مالیات و سایر تصمیمات مربوط به شرکت استفاده می‌کنند. تأکید بیش از حد بازار سرمایه به سود و اطلاعات مرتبط با آن باعث شده است که این رقم به یکی از مهم‌ترین عوامل تغییرات قیمت سهام تبدیل گردد. به گونه‌ای که سرمایه‌گذاران و تحلیل‌گران مالی برای پیش‌بینی آینده شرکت در صدد پیش‌بینی سود آتی شرکت برآمده‌اند. ولی اندازه‌گیری سود از عناصری چون فروش، درآمد، بهای تمام شده و غیره اخذ گردیده که فرآیند اندازه‌گیری آنها پر از برآوردها، تخمین‌ها، تفکرات هموارسازی، روش‌های متنوع و قضاوت‌های گوناگون است. لذا توجه صرف به رقم سود چه بسا باعث گمراهی استفاده‌کنندگان از آن شود؛ به همین دلیل تحلیلگران مالی و سرمایه‌گذاران در تعیین جریان‌های نقدی آینده، به رقم سود حسابداری به عنوان تنها شاخص تعیین‌کننده توجه نمی‌کنند بلکه برای آنها پایداری و تکرارپذیری سود گزارش شده بسیار مهم

است (بزرگ اصل و صالح‌زاده، ۱۳۹۴).

پایداری سود، یکی از معیارهای ارزیابی کیفیت سود است. پایداری سود به معنای تکرارپذیری سود سال جاری می‌باشد هر چه پایداری سود، بیشتر باشد یعنی شرکت توان بیشتری برای حفظ سودهای دوره جاری دارد و کیفیت سود شرکت بالاتر است. پایداری سود شاخصی است که به سرمایه‌گذاران در پیش‌بینی سودها و جریانهای نقدی آتی شرکت کمک می‌کند.

بررسی پایداری سود بدون توجه به پایداری اجزای سود اطلاعات گمراه‌کننده‌ای را فراهم می‌کند زیرا سود دارای اجزایی است که پایداری متفاوتی با یکدیگر دارند. از این رو پژوهشگران برای پیش‌بینی سود و به تبع آن ارزش‌گذاری شرکت اقدام به برآورد پایداری اجزای سود نمودند (یاو^۱ و همکاران، ۲۰۱۷).

ابتدا اسلوان (۱۹۹۶) سود را به دو جز نقدی و تعهدی تقسیم نمود و به این نتیجه رسید که جز نقدی سود نسبت به جز تعهدی سود دارای پایداری بیشتری است. و سهامداران به اشتباه اقلام تعهدی، را نسبت به اقلام نقدی سود، بیشتر قیمت‌گذاری می‌کنند. او علت وجود چنین رابطه‌ای را وجود سرمایه‌گذاران بی تجربه در بازار عنوان کرد. و این‌گونه استدلال کرد که سهامداران به علت واکنش هیجانی به اقلامی که به یک باره رخ می‌دهند و دارای پایداری کمتری هستند، را نسبت به سایر اجزای سود که دارای پایداری بیشتری هستند، بیشتر قیمت‌گذاری می‌کنند. وجود چنین رابطه‌ای، نشان از واکنش نادرست سرمایه‌گذاران نسبت به تغییرات اقلام تعهدی دارد که بررسی علل و عوامل موثر بر این واکنش نادرست، انگیزه پژوهش‌های زیادی را برای پژوهشگران فراهم نموده است (چن^۲ و همکاران، ۲۰۱۳).

در ادامه پژوهش‌های زیادی در رابطه با وزن‌دهی بازار به اجزای سود، انجام شده است و نتایج اغلب این پژوهش‌ها نمایان‌گر آن است که بازار سرمایه دارای توانایی لازم برای درک میزان اهمیت اجزای سود نیست. برای مثال، دسای و همکاران (۲۰۰۴) نشان دادند که، سرمایه‌گذاران به پایداری اجزای نقدی وزن بیشتر و به پایداری اجزای تعهدی سود جاری وزن کمتری می‌دهند و در نتیجه سهامداران به قسمت تعهدی سود وزن بیشتری داده و آن را بیشتر قیمت‌گذاری می‌کنند. این تصمیم‌گیری نادرست سرمایه‌گذاران از میزان پایداری سود (که باعث قیمت‌گذاری نادرست سهام می‌شود)، کج قیمت‌گذاری سهام، نامیده می‌شود (ونتر^۳، ۲۰۱۳). این کج قیمت‌گذاری در ابتدا روی سنجش پایداری بیش از واقع اقلام تعهدی متمرکز بود. با اینحال پژوهش‌های اخیر نشان می‌دهد که تمرکز صرف روی کج قیمت‌گذاری اقلام تعهدی بدون توجه به نقش جریان وجوه نقد، منجر به نتایج نادرستی می‌شود (دسای^۴ و همکاران، ۲۰۰۴).

سپس پژوهشگران سود را به اجزاء کوچکتری تقسیم کرده برای مثال، دجو^۵ و همکاران (۲۰۰۶) سود را به چهار دسته توزیع وجوه بین سهامداران، توزیع وجوه بین بستانکاران، مانده وجه نقد

1. Yao et al
2. Chen et al
3. Desai et al
4. Dechow et al

و اقلام تعهدی تقسیم کردند و به این نتیجه رسیدند که از بین این اجزای سود، توزیع وجوه بین سهامداران داری پایداری بیشتری می‌باشد. ونتر^۱ (۲۰۱۳) در ادامه اقلام تعهدی را نیز به دو دسته اقلام تعهدی عادی و اقلام تعهدی غیرعادی، تقسیم کرد و دریافت اقلام تعهدی غیرعادی نسبت به اقلام تعهدی عادی پایداری کمتری داشته و در نتیجه بازار اقلام تعهدی غیرعادی را نسبت به اقلام تعهدی عادی بیشتر قیمت‌گذاری می‌کند. و اقلام تعهدی غیرعادی نیز نسبت به تغییرات در مانده وجه نقد پایداری کمتری دارد و در نتیجه اقلام تعهدی غیرعادی نسبت به تغییرات در مانده وجه نقد بیشتر قیمت‌گذاری می‌شود (ماتیو و لیم، ۲۰۱۵).

در نهایت چن و شان^۲ (۲۰۱۴) سود را به اجزای پرداختی به سهامداران، پرداختی به اعتباردهندگان، تغییرات عادی و غیرعادی در مانده وجه نقد و اقلام تعهدی عادی و غیرعادی تقسیم کردند و بیان کردند که مانده وجه نقد عادی نسبت به مانده وجه نقد غیرعادی دارای پایداری بیشتری است و در نتیجه سرمایه‌گذاران مانده وجه نقد غیرعادی را نسبت به مانده وجه نقد عادی بیشتر قیمت‌گذاری می‌کنند. و مانده وجه نقد عادی نسبت به اقلام تعهدی عادی دارای پایداری بیشتری است و در نتیجه سهامداران اقلام تعهدی عادی را نسبت به مانده وجه نقد عادی بیشتر قیمت‌گذاری می‌کنند. بنابراین در شرایط عادی می‌توان انتظار داشت که جز نقدی سود دارای پایداری بیشتری نسبت به جز تعهدی سود می‌باشد و اقلام تعهدی عادی نیز نسبت به اقلام تعهدی غیرعادی دارای پایداری بیشتری می‌باشند. و با استناد به پژوهش چن و شان (۲۰۱۴) و ونتر^۳ (۲۰۱۳) می‌توان انتظار داشت که بازار اقلام تعهدی را نسبت به اقلام نقدی و اقلام تعهدی غیرعادی را نسبت به اقلام تعهدی عادی بیشتر قیمت‌گذاری بکند.

از طرف دیگر، مدیران ممکن است اقدام به مدیریت سود کنند تا منافع بیشتری را به دست آورند. انگیزه اصلی آنها از این کار افزایش پاداش سال جاری خود از طریق افزایش سود حسابداری می‌باشد. مدیران واحدهای تجاری بر اساس تصورات و شناخت خود از شرایط اقتصادی حال و آینده و همچنین محیط اقتصادی واحد تحت تصدی و صنعتی که در آن فعالیت می‌کند، اقدام به برآورد اقلام تعهدی نموده و رقم سود گزارش شده را تحت تأثیر قضاوت‌ها و برآوردهای خود قرار می‌دهند. توانایی‌های ذاتی مدیریت، از عواملی است که قضاوت‌ها و برآوردهای وی، در رابطه با اقلام تعهدی، را تحت تأثیر قرار می‌دهد. بنابراین انتظار می‌رود که مدیریت سود، بر پایداری بخش تعهدی سود تأثیر مثبت داشته باشد. و پایداری اقلام تعهدی نسبت به اقلام نقدی و اقلام تعهدی غیرعادی را نسبت به اقلام تعهدی عادی افزایش دهد (بزرگ اصل و صالح‌زاده، ۱۳۹۴). بنابراین از آنجایی که مدیریت سود معمولاً از طریق دستکاری کردن اقلام تعهدی غیرعادی انجام می‌گیرد. بنابراین مدیریت سود منجر به افزایش پایداری اجزای تعهدی سود نسبت به جز نقدی سود می‌شود در نتیجه بازار جز نقدی سود را بیشتر از جز تعهدی سود قیمت‌گذاری می‌کند. و از آنجایی که مدیران با دستکاری اقلام غیرعادی تعهدی اقدام به مدیریت سود می‌نمایند بنابراین

1. Venter

2. Mithu & Lim

3. Chen jeef & Shane

در شرکت‌هایی که اقدام به مدیریت سود کرده‌اند اقلام تعهدی غیرعادی دارای پایداری بیشتری نسبت به اقلام تعهدی عادی می‌باشند. بنابراین در این گونه شرکتها، اقلام تعهدی عادی بیشتر از اقلام تعهدی غیرعادی قیمت‌گذاری می‌شوند (والری، ۲۰۱۹).

از طرفی حسابداری تعهدی به مدیران کمک می‌کند تا از راههای گوناگون از جمله؛ تغییر زمان تشخیص درآمدها با شناسایی سریعتر درآمد از طریق انجام فروشهای نسبه اقدام به مدیریت سود کنند تا از این طریق، رشد سودآوری شرکت را به گونه‌ای نشان دهند که باعث افزایش سطح بازده مورد انتظار سرمایه‌گذاران شود. تحقیقات اخیر مشخص کرده است که سرمایه‌گذاران در فرایند تصمیم‌گیری، شرکت‌هایی را انتخاب می‌کنند که سود آنها از پایداری بالاتر و در واقع از کیفیت بالاتری برخوردار است. از طرفی در مواقعی که واحدهای تجاری به لحاظ اقتصادی دچار نوسان می‌شوند و تحت فشارهای جنبی قرار می‌گیرند، مدیران برای سامان بخشیدن به اوضاع شرکت به طور مستقیم و یا غیرمستقیم تلاش می‌کنند تا رقم سود منعکس شده در صورت‌های مالی را تحت تأثیر قرار دهند و موجب مثبت شدن نگاه استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی و به ویژه سرمایه‌گذاران شوند. بنابراین، در بسیاری از موارد هدف تهیه‌کنندگان اطلاعات مالی، با استفاده‌کنندگان آنها یکسان نیست و این موضوع ناشی از تضاد منافع بین گروههای ذینفع در شرکتهاست. در چنین شرایطی، راهکارها و ابزارهایی که بتوان از طریق آنها تضاد منافع به وجود آمده را به نوعی تعدیل کرد و مشکلات نمایندگی را به حداقل ممکن رساند و از مدیریت سود جلوگیری نمود مهم می‌باشد (ودیعی و همکاران، ۱۳۹۸). زیرا که انگیزه‌های مدیران در جهت اعمال منافع شخصی خود در کیفیت سود، باعث کاهش کیفیت سود می‌شود. در مقابل حسابرسان می‌توانند با افزایش کیفیت حسابداری، مدیریت سود صورت گرفته توسط مدیران را کشف کرده و مدیران را در اعمال مدیریت سود در تنگنا قرار دهند (نمازی و همکاران، ۱۳۸۷). پیوت و جنین^۲ (۲۰۰۵) معتقدند حسابداری می‌تواند یکی از راههای جلوگیری و کاهش مدیریت سود باشد؛ زیرا موسسه‌های حسابداری با کیفیت دارای تخصص، منابع و انگیزه‌های بیشتری برای کشف اشتباه و تقلب هستند. به سخنی دیگر، کیفیت حسابداری بر میزان راستی، درستی و صحت صورت‌های مالی و اطلاعات مالی تأثیرگذار است (حمیدیان، ۱۳۹۷).

حسابداری می‌تواند یکی از بهترین راههای جلوگیری و کاهش مدیریت سود باشد. زیرا اعتقاد بر این است، شرکت‌هایی که صورت‌های مالی حسابداری شده ارائه کنند دارای محتوای اطلاعاتی و سود باکیفیت بیشتری هستند. حسابداری با کیفیت بالاتر، با احتمال بیشتری عملکردهای حسابداری مورد تردید را کشف می‌کند. زیرا موسسه‌های حسابداری با کیفیت دارای تخصص، منابع و انگیزه‌های بیشتری برای کشف اشتباه و تقلب هستند (پرسلین^۳ و همکاران، ۲۰۱۹). در نتیجه می‌توان انتظار داشت که هرچه کیفیت حسابداری بیشتر باشد از مدیریت سود توسط مدیران جلوگیری خواهد کرد و مدیریت قادر نیست از طریق دستکاری اقلام تعهدی

1. Valerie

2. Janin and piot

3. Persellin et al

غیرعادی اقدام به مدیریت سود بکند. بنابراین کیفیت حسابرسی مانع از انجام مدیریت سود شده و می‌توان انتظار داشت در شرکت‌هایی که دارای کیفیت حسابرسی بالایی هستند مدیریت قادر به انجام مدیریت سود، از طریق دستکاری اقلام تعهدی غیرعادی نیست و در نتیجه، در این‌گونه شرکت‌ها اقلام نقدی دارای پایداری بیشتری از اقلام تعهدی هستند. و با توجه به یافته‌های چن و شان (۲۰۱۴) که بیان کردند بازار اقلامی را که دارای پایداری کمتری هستند بیشتر قیمت‌گذاری می‌کند می‌توان انتظار داشت که در این شرکت‌ها اقلام تعهدی نسبت به اقلام نقدی بیشتر قیمت‌گذاری می‌شوند. همچنین به دلیل این‌که مدیریت معمولاً از طریق دستکاری اقلام غیرعادی تعهدی اقدام به مدیریت سود می‌کند با توجه به این‌که در شرکت‌هایی که دارای کیفیت حسابرسی بیشتری هستند مدیریت با دستکاری اقلام تعهدی غیرعادی قادر به اعمال مدیریت سود نیست بنابراین در این شرکت‌ها می‌توان انتظار داشت که اقلام تعهدی عادی دارای پایداری بیشتری نسبت به اقلام تعهدی غیرعادی بوده و در نتیجه اقلام تعهدی غیرعادی بیشتر قیمت‌گذاری شوند.

۳- پیشینه پژوهش

۳-۱- پیشینه خارجی

ژوان^۱ و همکاران (۲۰۱۹) در پژوهشی تحت عنوان قیمت‌گذاری اجزای سود با توجه به پایداری آنها در بورس چین، به بررسی قیمت‌گذاری اجزای سود با توجه به پایداری این اجزا در بورس اوراق بهادار چین پرداختند و به این نتیجه رسیدند که بازار مبلغ سود را به صورت اشتباهی قیمت‌گذاری می‌کند. اما هنگامی که سود به اجزای تشکیل دهنده آن شامل اجزای نقدی و تعهدی تفکیک می‌شود. بازار اجزایی که دارای پایداری کمتری هستند را به اشتباه بیشتر از اجزایی که دارای پایداری بیشتری هستند قیمت‌گذاری می‌کند و بنابراین بازار اقلام تعهدی را بیشتر از اقلام نقدی قیمت‌گذاری می‌کند.

والری (۲۰۱۹) در پژوهشی تحت عنوان بررسی تأثیر مدیریت سود بر پایداری سود، به بررسی تأثیر مدیریت سود بر پایداری سود و اجزای سود در بورس اوراق بهادار لندن پرداخت و به این نتیجه رسیدند که هر چه قدر مدیریت سود بیشتر باشد. پایداری سود بیشتر می‌شود و در شرکت‌هایی که مدیریت سود بیشتر است پایداری اقلام تعهدی سود نسبت به پایداری اقلام نقدی سود بیشتر است.

آرتیکیس و پاپاناستاسوپولوس^۲ (۲۰۱۹) در پژوهشی تحت عنوان عدم همبستگی در پایداری و قیمت‌گذاری جریانهای نقدی به این نتایج رسیدند که تفاوت پایداری اجزای نقدی سود نسبت به اجزای تعهدی در شرکت‌های زیان ده نسبت به شرکت‌های سودده بیشتر است. و در سالهایی که بحران مالی وجود دارد سرمایه‌گذاران به میزان بیشتری نسبت به سایر سالهایی که بحران مالی

1. Xuan et al

2. Artikis&Papanastasopoulos

وجود ندارد به اشتباه اقلام تعهدی را نسبت به اقلام نقدی بیشتر قیمت‌گذاری می‌کنند. ون دا و همکاران^۱ (۲۰۱۸) در پژوهشی تحت عنوان تأثیر کیفیت حسابداری بر پایداری و قیمت‌گذاری سود به این نتیجه رسیدند که در شرکت‌هایی که دارای کیفیت حسابداری بالایی هستند اقلام تعهدی دارای پایداری کمتری نسبت به اقلام نقدی بوده و در نتیجه به اشتباه توسط سرمایه‌گذاران بیشتر قیمت‌گذاری می‌شود اما در شرکت‌هایی با کیفیت حسابداری پایین‌تر اقلام نقدی دارای پایداری کمتری نسبت به اقلام تعهدی بوده و به اشتباه بیشتر قیمت‌گذاری می‌شود. یاو و همکاران (۲۰۱۷) در طی پژوهشی به بررسی این نکته پرداختند که آیا دارایی‌های مالی اندازه‌گیری شده با ارزش‌های منصفانه، بر پایداری سود تأثیر دارد و آیا پایداری سود بر قابلیت اطمینان اندازه‌گیری‌های ارزش منصفانه تأثیر دارد؟ همچنین به بررسی این مورد که آیا ارتباط بین اندازه‌گیری ارزش منصفانه و پایداری سود تابعی از عوامل نهادی مانند اجرای قانونی، محیط حسابداری و تخصص صنعت حسابداری در سطح کشور است یا خیر نیز پرداختند. نتایج حاکی از آن است که استفاده از ارزش‌های منصفانه، برای ابزارهای مالی ترازنامه، پایداری سود را افزایش می‌دهد. همچنین، ارتباط قوی بین محیط حسابداری و تخصص صنعت حسابداری و پایداری سود وجود دارد.

هریبار و یهودا (۲۰۱۵) به بررسی اهمیت مفهوم چرخه عمر در قیمت‌گذاری نادرست جریان‌ات نقد آزاد و اقلام تعهدی پرداختند. آنها با این مفهوم که جریان‌ات نقد آزاد و اقلام تعهدی کل، در مراحل مختلف چرخه عمر، شامل اطلاعات متفاوتی هستند، دریافتند که همبستگی بین جریان‌ات نقد آزاد و اقلام تعهدی کل در مرحله رشد در پایین‌ترین سطح قرار داشته و همزمان با افزایش عمر شرکت، شدیدتر می‌شود. هنگام سنجش جداگانه جریان‌ات نقدی آزاد و اقلام تعهدی، دریافتند هم اقلام تعهدی کل و هم جریان‌ات نقدی آزاد، در مرحله رشد، در بالاترین سطح دچار قیمت‌گذاری نادرست هستند. در محاسبه همزمان قیمت‌گذاری نادرست اقلام تعهدی کل و جریان‌ات نقد آزاد در مراحل مختلف چرخه عمر، دریافتند که در مراحل بلوغ و افول، برخلاف مرحله رشد، جریان‌ات نقد آزاد تابع قیمت‌گذاری نادرست اقلام تعهدی کل است. این یافته‌ها با اطلاعات منحصر بفردی که اقلام تعهدی و جریان‌ات نقدی در مرحله رشد، در خود دارند، سازگار است.

پرنپاسم (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان اینکه آیا اظهار نظر حسابرسان منعکس‌کننده پایداری سود است؟ به بررسی تأثیر اظهار نظر حسابرسان بر پایداری سود پرداختند. و دریافتند که شرکت‌هایی که اظهار نظر مقبول دریافت کرده اند پایداری سود بیشتری نسبت به شرکت‌هایی که اظهار نظر مشروط دریافت کرده اند، دارند.

کای و همکاران^۲ (۲۰۱۵) در پژوهشی با عنوان پایداری و ارزش‌گذاری سود، جریان نقدی و اقلام تعهدی سطح صنعت و سطح شرکت، به بررسی ارتباط میان اطلاعات سود سطح صنعت

1. Wen-da et al

2. Kai et al

و سطح شرکت و این که تا چه حدی این اطلاعات در قیمت سهام انعکاس می‌یابند پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که سود سطح صنعت نسبت به سود سطح شرکت پایداری قابل توجه تری دارد. با این حال باعث می‌شود تا حقوق صاحبان سهام قیمت سهام را کمتر از (بیشتر از) پایداری سود سطح صنعت (سطح شرکت) ارزش‌گذاری کنند. از طرف دیگر سود سطح صنعت در صنایع همگن نسبت به صنایع غیرهمگن پایداری قابل توجه بیشتری دارند. یافته‌ها همچنین نشان می‌دهد که مدل‌های تجاری می‌توانند هم سود سطح صنعت و هم سود سطح شرکت را کاهش دهد و تأثیر این کاهش برای سودهای سطح صنعت مشهودتر می‌باشد.

ماتیو و لیام (۲۰۱۵) در پژوهشی به بررسی اقلام تعهدی، پایداری سود و قیمت سهام پرداختند. هدف این پژوهش بررسی نحوه تأثیر‌گذاری اجزای اقلام تعهدی بر پایداری سود و همچنین بررسی پیش‌بینی پایین سرمایه‌گذاران از پایداری سود از طریق بازده سهام بود. نتایج نشان‌دهنده این است که اتکاپذیری پایین مجموع اقلام تعهدی منجر به پایداری کمتر سود می‌شود.

دوکاکیس و پاپاناستاسوپولوس^۱ (۲۰۱۴) به بررسی اثر اقلام تعهدی حسابداری بر عملکرد آینده شرکت‌ها در بازار سهام پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که اقلام تعهدی با سودآوری آینده و بازده سهام ارتباط قوی دارد. اثر اقلام تعهدی بر عملکرد درآمد آینده تنها توسط اقلام تعهدی غیرعادی هدایت می‌شود و اثر اقلام تعهدی بر عملکرد قیمت‌سهام توسط اقلام تعهدی غیرعادی و اقلام تعهدی عادی هدایت می‌شود. و اقلام تعهدی عادی و غیرعادی تکمیل‌کننده یکدیگر در هدایت اثر اقلام تعهدی بر بازده سهام می‌باشند.

چن و شان (۲۰۱۴) پایداری و قیمت‌گذاری اجزای مختلف سود را مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که تغییرات مثبت غیرعادی وجه نقد پایداری کمتری نسبت به تغییرات مثبت عادی وجه نقد دارد، تغییرات منفی غیرعادی وجه نقد پایداری بیشتری نسبت به تغییرات منفی عادی وجه نقد دارد، تغییرات منفی غیرعادی وجه نقد پایداری بیشتری نسبت به تغییرات مثبت غیرعادی وجه نقد دارد و بازار تغییرات مثبت غیرعادی وجه نقد را بیشتر از تغییرات مثبت عادی وجه نقد قیمت‌گذاری نمی‌کند.

چن و همکاران (۲۰۱۳) به بررسی تأثیر محافظه کاری حسابداری بر پایداری سود و ارزش‌گذاری سهام پرداختند. و دریافتند که بنگاه‌های دارای حسابداری محافظه کارانه تر سود کمتری نسبت به شرکت‌هایی که دارای حسابداری محافظه کارانه کمتری هستند، گزارش می‌کنند. و پایداری سود، در شرکت‌هایی که دارای محافظه کاری مشروط بیشتری هستند، بیشتر می‌باشد. و بنابراین سهام این‌گونه شرکت‌ها توسط سرمایه‌گذاران کمتر قیمت‌گذاری می‌شود.

وینتر و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی به بررسی سودهای غیرتجمعی اجباری، پایداری و ارزش‌گذاری اجزای سود پرداختند. جامعه آماری پژوهش شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار آفریقا جنوبی و نمونه آماری شامل ۳۳۱ (۱۶۱۸ سال-شرکت) در دروه زمانی ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۸ می‌باشد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد تنها جزء جریان نقدی سود منعکس‌کننده

قیمت‌گذاری اشتباه می‌باشد. زمانی که متغیرهای توضیحی اضافی وارد تحلیل‌ها می‌شوند، قیمت‌گذاری اشتباه جزء جریان نقدی سود ناپدید می‌شود. این نتایج نشان می‌دهد زمانی که افشای اقلام تکرار نشدنی اجباری باشد، سرمایه‌گذاران قادر به ارزش‌گذاری اجزای سود خواهند بود و با سطح واقعی پایداری اینگونه اجزای سود همخوانی دارد.

تاکاماتسو و فاورو^۱ (۲۰۱۳) به بررسی چگونگی برآورد کردن اجزای مختلف سود و تأثیری که بر سودآوری آینده شرکت‌های تجاری می‌گذارد، پرداختند. نتایج تحقیق آنها نشان داد که اقلام تعهدی جاری از پیش بینی رفتار آینده بازده غیرعادی در شرکت‌هایی که مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته ناتوان می‌باشد. و هیچ بازده غیرعادی، نمی‌تواند نشان دهد که سرمایه‌گذاران توانایی تفسیر و قیمت‌گذاری داده‌های حسابداری را دارند.

تانگ و فیرث^۲ (۲۰۱۲) در پژوهشی با عنوان پایداری سود و واکنش بازار سهام به اطلاعات متفاوت در اختلاف دفتری مالیات، به بررسی این موضوع پرداختند که آیا قوانین و اطلاعات فرصت طلبانه محصور در اختلاف ارزش دفتری مالیات تأثیر متفاوتی بر پایداری سود و رابطه سود-بازده دارد یا خیر؟ در این پژوهش اختلاف ارزش دفتری مالیات به دو جزء اختلاف ارزش دفتری مالیات عادی و غیرعادی تفکیک شده است. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که در مقایسه با مقادیر پایین اختلاف ارزش دفتری مالیات غیرعادی، مقادیر بالای مثبت و منفی اختلاف ارزش دفتری مالیات عادی سود کمتری دارند. با این حال، سطح پایداری سود برای شرکت‌های پذیرفته نشده با سطح بالای اختلاف ارزش دفتری مالیات غیرعادی نسبت به شرکت‌های پذیرفته نشده با سطح بالای اختلاف ارزش دفتری مالیات عادی بطور قابل توجهی پایین می‌باشد. در حالی مقادیر بالای اختلاف ارزش دفتری مالیات عادی بنظر می‌رسد رابطه بین سود-بازده را افزایش می‌دهد، نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که مقادیر بالای اختلاف ارزش دفتری مالیات غیرعادی تأثیری بر رابطه سود-بازده ندارد. بطور کلی نتایج پژوهش نشان می‌دهد که اجزای مختلف اختلاف ارزش دفتری مالیات می‌تواند پیامدهای متفاوتی برای پایداری سود داشته باشد و نشان می‌دهد که بررسی اختلاف ارزش دفتری مالیات می‌تواند برای تحلیل‌های مالی موجب ارزش آفرینی شود.

فدیک و همکاران^۳ (۲۰۱۱) در پژوهشی به بررسی و آزمون فرضیه ثبات پرداختند. بر اساس این فرضیه، ناهنجاری اقلام تعهدی مبتنی بر قیمت‌گذاری نادرست در نتیجه تمرکز سرمایه‌گذاران بر سود بدون در نظر گرفتن ماهیت برگشت پذیر اقلام تعهدی است و با برگشت اقلام تعهدی در دوره آینده، قیمت‌گذاری نادرست بازار تصحیح می‌شود. نتایج بررسی نشان می‌دهد که بین اقلام تعهدی و بازده آینده سهام ارتباط منفی است و با برگشت اقلام تعهدی اختیاری در دوره‌های آینده، این رابطه منفی حذف می‌شود.

1. Takamatsu & Fávero

2. Tang & Firth

3. Fedyk et al

هاو^۱ (۲۰۰۹) به این نتیجه رسید که وزن دهی غلط بازار به اقلام تعهدی در مورد شرکت‌هایی که چرخه عملیاتی بزرگتری دارند، بیشتر است و سرمایه‌گذاران در زمانی که سودهای شرکت‌های مختلف از نظر کیفیت متفاوت می‌باشد، بدون در نظر گرفتن عامل پایداری سود، تنها بر روی عدد سود تأکید می‌کنند و در نتیجه بازار دچار قیمت‌گذاری نادرست می‌شود.

داویس و نئو^۲ (۲۰۰۹) در پژوهشی تحت عنوان تأثیر کیفیت حساسی بر اقلام تعهدی اختیاری و پایداری سود با بررسی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس انگلستان به این نتیجه رسیدند که ساعات صرف شده برای حساسی صاحب کار با اقلام تعهدی اختیاری رابطه منفی و با پایداری سود رابطه مثبت دارد. در شرکت‌های دارای کیفیت سود بالا مانده وجه نقد نسبت به اقلام تعهدی پایداری بیشتری دارد و اقلام تعهدی عادی نسبت به اقلام تعهدی غیرعادی دارای پایداری بیشتری است.

دچو و همکاران (۲۰۰۸)، پایداری و قیمت‌گذاری اجزای نقدی سود را مورد بررسی قرار دادند. نتایج پژوهش آنان نشان داد، در بین اجزای نقدی، وجوه پرداختی به سهامداران بیشترین پایداری را دارد. همچنین، نتایج آنان نشان داد که وجوه پرداختی به سهامداران، رابطه معناداری با قیمت سهام دارد.

کمرن و همکاران^۳ (۲۰۰۸) در تحقیق خود تحت عنوان بررسی تأثیر زمان حساسی بر پایداری سود با در نظر گرفتن ساعات صرف شده در حساسی به عنوان نماد کیفیت حساسی به این نتیجه رسیدند که ساعات صرف شده برای حساسی صاحب کار بر پایداری سود تأثیر مثبت دارد. به عبارت دیگر هرچه ساعات بیشتری در کار حساسی صرف شود سود دارای پایداری بیشتری می‌باشد.

جیانگ^۴ (۲۰۰۷) رابطه بین عملکرد سهام و پایداری اقلام تعهدی را بررسی نمود. دریافت که در سالهایی که عملکرد سهام ضعیف است، اقلام تعهدی برای پیش‌بینی سودهای آتی پایداری کمتری دارند و در این حالت وزن دهی غلط بازار افزایش می‌یابد.

چن و همکاران^۵ (۲۰۰۶) در تحقیقی با عنوان مدارک و شواهد افزایش اقلام تعهدی خلاف قاعده در مقایسه با جریانات نقدی عملیاتی در ایالات متحده ادبیات نظری موجود را با استفاده از شاخص‌های چندگانه اقلام تعهدی و نیز تحلیل‌های جداگانه بر روی بازده آتی سهام و بازده اعلام سود آتی، گسترش دادند. یافته‌های آنان نشان داد که نسبت جریانات نقد عملیاتی به قیمت در توضیح بازده آتی سالانه یا بازده اعلام آتی، تابع اقلام تعهدی غیرعادی نیست. آنها علاوه بر این نشان دادند که نسبت جریانات نقد عملیاتی به قیمت، در توضیح بازده اعلام آتی، تابع اقلام تعهدی کل نیست.

1. Hao
2. Davis and Neu
3. Cameran et al
4. Jiang
5. Chen, et al

دوپاچ^۱ و همکاران (۲۰۰۵) تفاوت پایداری اقلام تعهدی را بین شرکت‌های سود و زیان ده مطالعه کردند، و دریافتند که پایداری سودهای تعهدی شرکت‌های سودده نسبت به شرکت‌های زیان ده بیشتر است و سودهای تعهدی شرکت‌های سودده بیش از واقع و شرکت‌های زیان ده کمتر از واقع ارزش‌گذاری می‌کنند.

دساعی و همکاران^۲ (۲۰۰۴) در تحقیق با عنوان ناهنجاری ارزشی / رشدی و قیمت‌گذاری نادرست اقلام تعهدی در ایالات متحده، جریان‌ات نقدی و اقلام تعهدی را به طور همزمان در نظر گرفته و نشان دادند که بازده اقلام تعهدی متأثر از نسبت وجوه نقد عملیاتی به قیمت می‌باشد. آنها نتیجه‌گیری کردند که ناهنجاری اقلام تعهدی جزئی از ناهنجاری ناهنجاری ارزشی / رشدی^۳ است.

دچو و همکاران (۲۰۰۴) پایداری و قیمت‌گذاری اجزای نقدی سود را مورد بررسی قرار دادند. آنها اجزای نقدی سود را به سه جزء، مانده وجوه نقد، وجوه نقد پرداختی به اعتباردهندگان و وجوه نقد پرداختی به سهامداران تجزیه کردند. و دریافتند اجزای پایدارتر سود، که در این پژوهش وجوه پرداختی به سهامداران بود، رابطه معنی‌داری با قیمت سهام دارد.

دیوایس و همکاران^۴ (۲۰۰۲) در تحقیق خود تحت عنوان بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر پایداری سود نتیجه گرفتند بین کیفیت حسابرسی و پایداری سود رابطه مثبت با اهمیتی وجود دارد. و هرچه قدر کیفیت حسابرسی بیشتر باشد سود پایدارتر است و در شرکت‌های با کیفیت بالای حسابرسی سرمایه‌گذاران اقلام تعهدی را نسبت به اقلام نقدی بیشتر قیمت‌گذاری می‌کنند.

۲-۳- پیشنهاد داخلی

رضایی و ویسی حصار (۱۳۹۸) در پژوهشی تحت عنوان بررسی پایداری و قیمت‌گذاری سود، اقلام تعهدی و جریان‌های وجوه نقد عملیاتی در شرکت‌ها به این نتیجه رسیدند که سود عملیاتی پایدار است و می‌توان بر اساس روند سودهای جاری، سودهای آتی را پیش‌بینی نمود. همچنین، نتایج نشان داد که پایداری جزء نقدی سود بیشتر از جزء تعهدی است ولی از منظر بازار، سرمایه‌گذاران قابلیت اتکای بیشتری به اقلام تعهدی نسبت به جزء نقدی سود نشان می‌دهند. در نهایت، بین پایداری سود و اجزای سود برآورد شده توسط سرمایه‌گذاران و پایداری واقعی سود و اجزای سود تفاوت معناداری وجود دارد.

ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۷) در پژوهشی تحت عنوان بررسی اثر نوع اظهار نظر حسابرس بر پایداری سود تقسیمی و جریان نقد آزاد پرداختند. و به این نتیجه رسیدند که میان نوع اظهار نظر حسابرس با پایداری سود تقسیمی رابطه منفی و میان نوع اظهار نظر حسابرس، با پایداری جریان نقد آزاد رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.

1. Dopuche
2. Desai, et al
3. Value /glamour Anomaly
4. Davis et al

رحیمی دستجردی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی تحت عنوان، بررسی قیمت‌گذاری اقلام عادی و غیرعادی اجزای نقدی و تعهدی سود، به این نتیجه رسیدند که، بازار تغییرات مثبت عادی و غیرعادی وجه نقد را، بیشتر برآورد کرده و در نتیجه بیشتر از واقع قیمت‌گذاری می‌کند. اما تغییرات غیرعادی وجه نقد را نسبت به تغییرات عادی وجه نقد، کمتر برآورد کرده و در نتیجه بیشتر قیمت‌گذاری نمی‌کند. اقلام تعهدی غیرعادی را نسبت به اقلام تعهدی عادی و تغییرات مثبت غیرعادی وجه نقد بیشتر قیمت‌گذاری می‌کند.

صالحی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی تأثیر کیفیت حساسبرسی بر پایداری سود در میان شرکتهای درمانده مالی نسبت به دیگر شرکتهای بورس اوراق بهادار تهران می‌پردازد. با توجه به ادبیات و پیشینه پژوهش، شش فرضیه پژوهش تدوین و برای تعداد ۱۸۴ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از ابتدای سال ۱۳۸۴ تا انتهای ۱۳۹۱ آزمون شدند. برای سنجش کیفیت حساسبرسی، از سه معیار اندازه موسسه حساسبرسی، تخصص حساسبرس در صنعت صاحب کار و تداوم تصدی حساسبرس استفاده شده است. نتایج حاصل از آزمون فرضیه‌ها نشان داد که اندازه حساسبرس و تخصص حساسبرس با پایداری سود ارتباط مثبت معناداری داشته است. اما، تداوم تصدی حساسبرس رابطه معناداری با پایداری سود نداشته است. همچنین، نتایج نشان داد که شدت ارتباط بین کیفیت حساسبرسی (اندازه و تخصص حساسبرس) و پایداری سود در بین شرکتهای درمانده مالی نسبت به شرکتهای غیر درمانده مالی شدیدتر بوده است.

بزرگ‌اصل و صالح زاده (۱۳۹۴) به بررسی رابطه توانایی مدیریت و پایداری سود با تأکید بر اجزای تعهدی و جریان‌های نقدی در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پرداختند. نتایج تحقیق مؤید وجود رابطه مثبت بین توانایی مدیریت و پایداری سود و همچنین توانایی مدیریت و پایداری اجزای تعهدی و نقدی سود است، ولی رابطه بین توانایی مدیریت و پایداری بخش تعهدی نسبت به بخش نقدی قوی‌تر است.

فرج‌زاده و همکاران (۱۳۹۴) به بررسی تأثیر قابلیت اتکای اقلام تعهدی بر پایداری سود و قیمت‌گذاری سهام، پرداختند. نتایج آزمونهای تجربی نشان داد که قابلیت اتکای پایین‌تر اقلام تعهدی منجر به پایداری پایین‌تر سود می‌شود. همچنین عدم پیش‌بینی قابلیت اتکای پایین‌تر اقلام تعهدی توسط سرمایه‌گذاران، منجر به اشتباهات با اهمیتی در قیمت‌گذاری سهام خواهد شد.

شهریاری و سلیم (۱۳۹۳) به بررسی قیمت‌گذاری عقلایی جریان‌های نقدی ناشی از عملیات، اقلام تعهدی عادی و اقلام تعهدی غیرعادی برآوردی، توسط بازار پرداختند تا مشخص شود که، آیا قیمت سهام، برآورد عایدی‌های سال بعد را با توجه به این اجزای سه‌گانه به درستی نشان می‌دهد یا خیر. پس از انجام برآوردها مشخص گردید، بازار تداوم جریان‌های نقدی ناشی از فعالیت‌های عملیاتی را کم برآورد کرده و بنابراین آن را پایین قیمت‌گذاری می‌کند. برعکس، بازار تداوم اقلام تعهدی عادی و غیرعادی را بالا برآورد کرده و بنابراین آنها را بالا قیمت‌گذاری می‌کند. اگرچه به نظر می‌رسد بازار، اقلام تعهدی غیرعادی را بیش از اقلام تعهدی عادی، قیمت‌گذاری

می‌کند.

نیکبخت و افلاطونی (۱۳۹۳) به بررسی تأثیر اخبار خوب و بد بر میزان پایداری اقلام تعهدی، پرداختند و به این نتیجه رسیدند که در شرایط وجود اخبار بد پایداری بخش تعهدی سود کاهش می‌یابد، اما این کاهش در شرایط وجود اخبار خوب، معنادار نیست؛ و بازار در رابطه با پایداری اجزای سود به شدت دچار عدم کارایی می‌باشد و تمامی ضرایب پایداری اجزای سود را در شرایط مختلف کمتر از حد قیمت‌گذاری می‌کند.

خانی و صادقی (۱۳۹۲) در پژوهشی با عنوان تأثیر برگشت، پایداری و ناهنجاری اقلام تعهدی بر سود دوره شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، به بررسی تأثیر برگشت اقلام تعهدی و اقلام تعهدی خوب و بد بر پایداری اقلام تعهدی و توانایی پیش بینی سود و بازده پرداختند. نمونه آماری متشکل از ۹۱ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران و بازده زمانی پژوهش بین سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۹ است. نتایج حاصل آزمون فرضیه‌ها نشان دهنده وجود رابطه معنادار بین اقلام تعهدی و نوسانات سرمایه در گردش می‌باشد. همچنین بین رشد فروش و اقلام تعهدی رابطه معکوس و بین اقلام تعهدی موجودی کالا و کاهش ارزش موجودی کالا رابطه معکوس وجود دارد. اما بین خطای تخمین اقلام تعهدی و پایداری اقلام تعهدی رابطه ای معنی‌دار یافت نشد.

مجتهدزاده و قدرتی (۱۳۹۱) به بررسی اثر بی‌قاعدگی اقلام تعهدی بر قیمت‌گذاری سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند و به منظور محاسبه اقلام تعهدی از روش ترازنامه ای غیرمستقیم استفاده کردند. با به کارگیری رگرسیون‌های ساده و چندعاملی و نمونه ای شامل ۱۳۳ شرکت در دوره زمانی ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۸، یافته‌ها آنهت نشان می‌دهد، اقلام تعهدی سود بر بازده سهام و در نتیجه قیمت شرکت‌ها اثرگذار است. همچنین، رابطه منفی معنادار بین اقلام تعهدی سود و بازده سهام وجود دارد. این نتایج با کنترل سایر عوامل تأثیر گذار بر بازده سهام مانند صرف ریسک بازار، اندازه و نسبت ارزش دفتری به ارزش بازار شرکت همچنان ثابت می‌ماند.

سجادی و عربی (۱۳۸۹) در پژوهش خود اثر کیفیت حسابرسی را بر هزینه سرمایه سهام عادی و مدیریت سود مورد بررسی قرار دادند. آنها استدلال می‌کنند موسسات حسابرسی بزرگ در مقایسه با موسسات حسابرسی کوچکتر استقلال مالی بیشتری از صاحبکار دارند تا بتوانند کنترل و اطمینان بخشی بهتری را فراهم سازند شواهد نشان می‌دهد شرکت‌هایی که توسط موسسات بزرگ حسابرسی می‌شوند اقلام تعهدی اختیاری کمتری دارند. و این باعث پایداری سود در این گونه شرکت‌ها می‌شود. به طوری که چنانچه حسابرسی اینگونه شرکت‌ها بسیار تأثیر گذار باشد، این عمل منجر به بهبود فرایند ساختار سود شرکت می‌شود. حسابرسان متخصص باعث بهبود کیفیت افشای صاحبکار، افزایش تعهدی اختیاری و کاهش تقلب و ارائه نادرست صورت‌های مالی می‌شوند.

مجتهدزاده و آقایی (۱۳۸۳) در پژوهشی تحت عنوان بررسی تأثیر کیفیت حسابرسی بر

پایداری سود در شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران با در نظر گرفتن اندازه موسسه حسابداری به عنوان معیار اندازه‌گیری کیفیت حسابداری نتیجه گرفتند کیفیت حسابداری بر پایداری سود تأثیر مثبت و معناداری دارد.

۴- فرضیه‌های پژوهش

با توجه به مبانی نظری مطرح شده، فرضیه‌های پژوهش به شرح زیر بیان می‌شوند:

فرضیه اول: در شرکتهای با کیفیت حسابداری بالا، تغییرات وجه نقد نسبت به اقلام تعهدی دارای پایداری بیشتری هستند.

فرضیه دوم: در شرکتهای با کیفیت حسابداری بالا، اقلام تعهدی عادی نسبت به اقلام تعهدی غیرعادی دارای پایداری بیشتری هستند.

فرضیه سوم: در شرکتهای با کیفیت حسابداری بالا، بازار اقلام تعهدی را نسبت به اقلام نقدی بیشتر از واقع قیمت‌گذاری می‌کند.

فرضیه چهارم: در شرکتهای با کیفیت حسابداری بالا، بازار اقلام تعهدی غیرعادی نسبت به اقلام تعهدی عادی بیشتر از واقع قیمت‌گذاری می‌کند.

۵- روش پژوهش

در این پژوهش برای مطالعه مبانی نظری و بررسی پیشینه پژوهش، از روش کتابخانه‌ای با بهره‌گیری از کتب و مقالات تخصصی فارسی و لاتین و پایان‌نامه‌ها استفاده شده است. از آنجایی که اطلاعات مربوط به متغیرهای این پژوهش شامل بسیاری از اقلام حسابداری مندرج در صورت‌های مالی حسابداری شده شرکت‌ها می‌باشد، داده‌های مورد نیاز از صورت‌های مالی موجود در سایت‌های مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی وابسته به سازمان بورس و اوراق بهادار، شبکه کدال، مرکز پردازش اطلاعات مالی ایران و لوح‌های فشرده سازمان بورس و اوراق بهادار به صورت دستی استخراج شد، همچنین سایر اطلاعات مورد نیاز مربوط به صورت‌های مالی شرکت‌ها، از سایت بورس اوراق بهادار و از نرم‌افزار ره‌آوردنویس که بصورت فایل‌های Pdf و Excel می‌باشد گردآوری شده است. این گزارشها شامل سود و زیان، ترازنامه، پیش‌بینی سود و ... می‌باشد.

همچنین این پژوهش از نوع توصیفی همبستگی است و با استفاده از روشهای آماری مانند رگرسیون ارتباط بین متغیرهای مستقل و وابسته بررسی می‌شود. جهت بررسی معناداری مدل رگرسیونی از آماره F و جهت آزمون فرضیه‌های پژوهش از روش رگرسیون و آزمون مشکین استفاده شده است.

در این پژوهش، برای انتخاب جامعه آماری در دسترس از روش غربال‌گری (حذفی) استفاده شده است. برای این منظور معیارهای زیر در نظر گرفته شده و در صورتی که یک شرکت کلیه معیارها را احراز کرده باشد به عنوان یکی از شرکت‌های جامعه آماری در دسترس انتخاب شده

- است. شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران جامعه آماری این پژوهش را تشکیل می‌دهند. و شرکت‌های منتخب باید واجد کلیه شرایط زیر باشند:
۱. تا ابتدای سال ۱۳۸۸ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شده باشد.
  ۲. صورت‌های مالی آنها برای هر یک از سال‌های ۱۳۸۸ لغایت ۱۳۹۶ در دسترس باشد.
  ۳. سال مالی آنها منتهی به پایان اسفند ماه هر سال باشد.
  ۴. جامعه آماری در دسترس شامل شرکت‌های سرمایه‌گذاری، واسطه‌گری‌های مالی، بانکها و موسسات مالی و اعتباری و بیمه و لیزینگ نمی‌باشند.
  ۵. شرکتها در طی دوره مورد پژوهش، بیش از یک ماه وقفه معاملاتی نداشته باشند.
- بر این اساس ۱۲۴ شرکت به عنوان جامعه آماری در دسترس انتخاب گردید.

۵-۱- مدل‌های پژوهش

برای آزمون فرضیه اول، با در نظر گرفتن مدل چن و شان (۲۰۱۴)، مدل شماره یک را تخمین زده برای تایید فرضیه اول دو شرط لازم است اول اینکه $\beta_9 > \beta_8$ باشد و سپس با انجام آزمون والد نشان داده شود که این تفاوت معنی‌دار است.

$$\text{INCOME}_{it+1} = \beta_0 + \beta_1 \text{ACCRUAL}_{it} + \beta_2 \Delta \text{CASH}_{it} + \beta_3 \text{DIST} - \text{EQ}_{it} + \beta_4 \text{DIST} - \text{D}_{it} + \beta_5 \text{SIZE}_{it} + \beta_6 \text{LEV}_{it} + \beta_7 \text{LOSS}_{it} + \beta_8 \text{AQ}_{it} \times \text{ACCRUAL}_{it} + \beta_9 \text{AQ}_{it} \times \Delta \text{CASH}_{it} + \beta_{10} \text{AQ}_{it} \times \text{DIST} - \text{EQ}_{it} + \beta_{11} \text{AQ}_{it} \times \text{DIST} - \text{D}_{it} + \beta_{12} \text{AQ}_{it} \times \text{SIZE}_{it} + \beta_{13} \text{AQ}_{it} \times \text{LEV}_{it} + \beta_{14} \text{AQ}_{it} \times \text{LOSS}_{it} + \varepsilon_{it+1} \quad (1) \text{مدل}$$

که در مدل فوق:

INCOME_{it+1} : سود خالص قبل از اقلام تعهدی غیرمترقبه شرکت در سال $t+1$

ACCRUAL_{it} : اقلام تعهدی در سال t

ΔCASH_{it} : تغییر وجه نقد در سال t

$\text{DIST} - \text{D}_{it}$: عبارتست از خالص پرداختی به بستانکاران در سال t

$\text{DIST} - \text{EQ}_{it}$: عبارتست از خالص پرداختی به حقوق صاحبان سهام در سال t

AQ_{it} : متغیر موهومی است که اگر شرکت دارای کیفیت حسابداری بالا باشد عدد یک و در

غیر این صورت عدد صفر به آن اختصاص می‌یابد.

LEV_{it} : اهرم مالی شرکت

SIZE_{it} : اندازه شرکت

LOSS_{it} : زیان‌ده بودن شرکت

برای آزمون فرضیه دوم، با در نظر گرفتن مدل چن و شان (۲۰۱۴)، ابتدا مدل شماره دو را تخمین زده برای تایید فرضیه دوم دو شرط لازم است اول اینکه $\beta_9 > \beta_{10}$ باشد و سپس با انجام آزمون والد نشان داده شود که این تفاوت معنی‌دار است.

$$\begin{aligned} \text{INCOME}_{it+1} = & \beta_0 + \beta_1 \text{NACCRUAL}_{it} + \beta_2 \text{ABNACCRUAL}_{it} + \beta_3 \Delta \text{CASH}_{it} + \beta_4 \text{DIST}_{EQit} + \\ & \beta_5 \text{DIST}_{Dit} + \beta_6 \text{SIZE}_{it} + \beta_7 \text{LEV}_{it} + \beta_8 \text{LOSS}_{it} + \beta_9 \text{AQ}_{it} \times \text{NACCRUAL}_{it} + \beta_{10} \text{AQ}_{it} \times \\ & \text{ABNACCRUAL}_{it} + \beta_{11} \text{AQ}_{it} \times \Delta \text{CASH}_{it} + \beta_{12} \text{AQ}_{it} \times \text{DIST}_{EQit} + \beta_{13} \text{AQ}_{it} \times \text{DIST}_{Dit} + \beta_{14} \text{AQ}_{it} \times \\ & \text{SIZE}_{it} + \beta_{15} \text{AQ}_{it} \times \text{LEV}_{it} + \beta_{16} \text{AQ}_{it} \times \text{LOSS}_{it} + \varepsilon_{it+1} \end{aligned} \quad (۲)$$

که در مدل فوق:

NACCRUAL_{it} : اقلام تعهدی عادی در سال t

ABNACCRUAL_{it} : اقلام تعهدی غیرعادی در سال t

برای آزمون فرضیه سوم، با در نظر گرفتن مدل چن و شان (۲۰۱۴)، ابتدا دو مدل شماره یک و شماره سه را تخمین زده و سپس با استفاده از آزمون مشکین^۱ (۱۹۸۳) به آزمون فرضیه‌های پژوهش پرداخته می‌شود.

معادله یک، معادله پیش بینی است که، ضرایب پیش بینی (β ها) اجزای سود یک سال بعد را، برآورد می‌کند. معادله دو، معادله ارزشیابی است. که ضرایب ارزشیابی (β^* ها) سایر اجزای سود یک سال بعد را برآورد می‌کند.

آزمون مشکین، وزن مورد استفاده جهت اجزا در مدل پیش بینی را با وزن این متغیرها در مدل قیمت‌گذاری مقایسه می‌کند. در صورتی که وزن‌ها برابر نباشند، می‌توان نتیجه گرفت که بازار، اطلاعات رابر مبنای ویژگی‌های تاریخی آنها بصورت منطقی قیمت‌گذاری نمی‌کند. از این رو فرضیه صفر آزمون مشکین بیان می‌کند که ضرایب مدل یک برابر با ضرایب مشاهده شده در مدل دو است و برابری ضرایب نشان دهنده این است که بازار، جزء خاصی را بصورت منطقی قیمت‌گذاری می‌کند. در صورتی که فرضیه صفر رد شود، یعنی این که که ضرایب مدل یک برابر با ضرایب مشاهده شده در مدل دو نباشد، نشان دهنده این است که بازار، جزء خاصی را بصورت منطقی قیمت‌گذاری نمی‌کند. یعنی اینکه اگر ضرایب مدل ارزیابی (مدل شماره دو) بیشتر از ضرایب مدل پیش‌بینی (مدل شماره یک) باشد و این تفاوت معنی‌دار باشد. آنگاه بازار آن جز را بیشتر قیمت‌گذاری کرده است.

برای تایید فرضیه سوم دو شرط لازم است اول اینکه $\beta_8^* - \beta_8 > \beta_9^* - \beta_9$ باشد و سپس با انجام آزمون میشکین نشان داده شود که این تفاوت معنی‌دار است.

$$\begin{aligned} \text{ARET}_{t+1} = & \lambda (\text{INCOME}_{it+1} - \beta_0^* - \beta_1^* \text{ACCRUAL}_{it} - \beta_2^* \Delta \text{CASH}_{it} - \beta_3^* \text{DIST}_{EQit} - \\ & \beta_4^* \text{DIST}_{Dit} - \beta_5^* \text{SIZE}_{it} - \beta_6^* \text{LEV}_{it} - \beta_7^* \text{LOSS}_{it} - \beta_8^* \text{AQ}_{it} \times \text{ACCRUAL}_{it} - \beta_9^* \text{AQ}_{it} \times \\ & \Delta \text{CASH}_{it} - \beta_{10}^* \text{AQ}_{it} \times \text{DIST}_{EQit} - \beta_{11}^* \text{AQ}_{it} \times \text{DIST}_{Dit} - \beta_{12}^* \text{AQ}_{it} \times \text{SIZE}_{it} - \beta_{13}^* \text{AQ}_{it} \times \\ & \text{LEV}_{it} - \beta_{14}^* \text{AQ}_{it} \times \text{LOSS}_{it}) + \varepsilon_{it+1} \end{aligned} \quad (۳)$$

که در مدل فوق:

ARET: بازده سهام خریداری شده و نگهداری شده طی سال
برای آزمون فرضیه چهارم، با در نظر گرفتن مدل چن و شان (۲۰۱۴)، نیز ابتدا مدل شماره دو
و چهار را برآورد کرده و سپس با استفاده از آزمون میشکین به بررسی و آزمون پرداخته می‌شود.
برای تایید فرضیه چهارم دو شرط لازم است اول اینکه $\beta_{10}^* - \beta_{10} > \beta_9^* - \beta_9$ باشد و سپس
با انجام آزمون میشکین نشان داده شود که این تفاوت معنی‌دار است.

$$\text{ARET}_{it+1} = \lambda(\text{INCOME}_{it+1} - \beta_0^* - \beta_1^* \text{NACCRUAL}_{it} - \beta_2^* \text{ABNACCRUAL}_{it} - \beta_3^* \Delta \text{CASH}_{it} - \beta_4^* \text{DIST\_EQ}_{it} - \beta_5^* \text{DIST\_D}_{it} - \beta_6^* \text{SIZE}_{it} - \beta_7^* \text{LEV}_{it} - \beta_8^* \text{LOSS}_{it} - \beta_9^* \text{AQ}_{it} \times \text{NACCRUAL}_{it} - \beta_{10}^* \text{AQ}_{it} \times \text{ABNACCRUAL}_{it} - \beta_{11}^* \text{AQ}_{it} \times \Delta \text{CASH}_{it} - \beta_{12}^* \text{AQ}_{it} \times \text{DIST\_EQ}_{it} - \beta_{13}^* \text{AQ}_{it} \times \text{DIST\_D}_{it} - \beta_{14}^* \text{AQ}_{it} \times \text{SIZE}_{it} - \beta_{15}^* \text{AQ}_{it} \times \text{LEV}_{it} - \beta_{16}^* \text{AQ}_{it} \times \text{LOSS}_{it}) + \varepsilon_{it+1} \quad \text{مدل (۴)}$$

۵-۲- نحوه محاسبه متغیرهای پژوهش

۵-۲-۱- متغیرهای وابسته

در این پژوهش متغیرهای وابسته پژوهش شامل
ARET_{it+1}: بازده سهام خریداری شده و نگهداری شده طی سال
INCOME_{it+1}: سود خالص شرکت در سال t+1

۵-۲-۲- متغیرهای مستقل

در این پژوهش متغیرهای مستقل پژوهش شامل
۵-۲-۱- اقلام تعهدی عادی و غیرعادی
اقلام تعهدی که از تفاوت سود تعهدی و سود نقدی حاصل می‌شود، به صورت زیر محاسبه
می‌گردد.

$$\text{تغییر در بدی‌ها} - \text{تغییر در دارایی‌های غیرنقد} = \text{سود نقدی} - \text{سود تعهدی} = \text{اقلام تعهدی}$$

در پژوهش حاضر تعریف جامع فوق از اقلام تعهدی مورد استفاده قرار می‌گیرد افزون بر این
به منظور تفکیک اقلام تعهدی به اجزای عادی و غیرعادی از مدل تعدیل شده جونز استفاده شده
است (کتاری و همکاران، ۲۰۰۵).

$$\frac{ACC_{it}}{AT_{it}} = \alpha_0 \left(\frac{1}{AT_{it}} \right) + \alpha_1 \left(\frac{\Delta(\Delta SAL_{it} - \Delta AR_{it})}{AT_{it}} \right) + \alpha_2 \left(\frac{PPE_{it}}{AT_{it}} \right) + \varepsilon_{it} \quad \text{مدل (۳)}$$

که در مدل فوق:

AT_{it}: مجموع دارایی‌های شرکت i در پایان سال t
ΔSAL_{it}: تغییرهای فروش شرکت i در سال t
ΔAR_{it}: تغییرهای حسابهای دریافتی شرکت i در سال t

PPE_{it} : ناخالص اموال ماشین آلات و تجهیزات شرکت i در پایان سال t است.
 ACC_{it} : کل اقلام تعهدی شرکت i در سال t که برابر است با تفاوت تغییر در دارایی‌های غیرنقد و تغییر در بدهی‌ها:

$$- (\text{تغییر در وجه نقد} - \text{تغییر در کل دارایی‌ها}) = \text{کل اقلام تعهدی} \\
(\text{تغییر در وام‌ها بلندمدت} - \text{تغییر در حصة جاری بدهی‌های بلندمدت} - \text{تغییر در کل بدهی‌ها})$$

مدل سه نیز در هر سال به صورت مقطعی برآورد می‌گردد. از آنجا که مجموع سه عبارت اول این رابطه بیانگر اقلام تعهدی عادی است، جزء باقیمانده آن، اقلام تعهدی غیرعادی شرکت i در سال t تقسیم بر کل داراییها را نشان می‌دهد (کتاری و همکاران، ۲۰۰۵).

۵-۲-۲- کیفیت حسابداری

در این پژوهش ملاک کیفیت حسابداری (AQ) تخصص حسابرسان در صنعت می‌باشد که به صورت زیر محاسبه می‌شود.

مجموع داراییهای تمام صاحب‌کاران یک مؤسسه حسابداری خاص در یک صنعت خاص تقسیم بر مجموع داراییهای صاحب‌کاران در این صنعت و با پیروی از پالم رز (۱۹۸۶)، مؤسساتی در این تحقیق به عنوان متخصص صنعت در نظر گرفته می‌شوند که سهم بازارشان (یعنی معادله فوق) بیش از $[(1/2) \times (\text{شرکت‌های موجود در یک صنعت})]$ باشد. در این صورت این موسسات متخصص در حسابداری آن صنعت شناخته شده و موسساتی که حسابرس کرده‌اند عدد ۱ و شرکتهای آن صنعت که توسط سایر موسسات حسابداری شده اند عدد صفر را می‌گیرند.

۵-۲-۳- متغیرهای کنترل

۵-۲-۳-۱- خالص پرداختی به حقوق صاحبان سهام

$DIST-EQ_{it}$: خالص پرداختی به حقوق صاحبان سهام در سال t تعدیل شده توسط ارزش دفتری کل دارایی‌ها که برابر است با: (چن و شان، ۲۰۱۴).

$$DIST - EQ_{it} = \frac{(-1) (\text{سود خالص} - \text{تغییر در کل بدهی‌ها} - \text{تغییر در کل دارایی‌ها})}{\text{کل دارایی‌ها}}$$

۵-۲-۳-۲- خالص پرداختی به بستانکاران

$DIST-D_{it}$: عبارتست از خالص پرداختی به بستانکاران در سال t تعدیل شده توسط ارزش دفتری کل دارایی‌ها که برابر است با: (چن و شان، ۲۰۱۴).

$$DIST - D_{it} = \frac{(-1) (\text{تغییر در تسهیلات مالی بلندمدت} - \text{تغییر در حصة جاری بدهی‌های بلند مدت})}{\text{کل دارایی‌ها}}$$

۵-۳-۳- تغییر در وجه نقد

نشان دهنده تغییرات وجه نقد در طی دوره می باشد که از رابطه زیر به دست می آید:

$$\Delta CASH_{it} = CASH_{it} - CASH_{it-1}$$

که در آن

$CASH_{it}$: مانده وجه نقد در پایان سال

$CASH_{it-1}$: مانده وجه نقد در پایان سال قبل

۵-۳-۴- اندازه شرکت

که برابر با لگاریتم طبیعی ارزش دفتری داراییها در پایان سال است.

۵-۳-۵- اهرم مالی شرکت

که برابر با نسبت ارزش دفتری بدهیها به ارزش دفتری داراییها در پایان سال است

۵-۳-۶- زیان ده بودن شرکت

در صورتی که شرکت در طی دوره جاری زیان ده باشد عدد ۱ و در غیر این صورت عدد صفر را می گیرد.

۶- یافته های پژوهش

آمار توصیفی تنظیم و طبقه بندی داده ها، نمایش ترسیمی، و محاسبه مقادیری از قبیل نما، میانگین، میانه و... می باشد که حاکی از مشخصات اعضای جامعه مورد بحث است. در آمار توصیفی اطلاعات حاصل از یک گروه، همان گروه را توصیف می کند و اطلاعات به دست آمده به دسته جات مشابه تعمیم داده نمی شود. به طور کلی از روش جداول و نمودار در آمار توصیفی برای خلاصه سازی داده ها استفاده می شود. در ابتدا آماره های توصیفی داده های تحت مطالعه محاسبه می گردد. نگاره شماره یک نتایج آمار توصیفی متغیرهای پژوهش را نشان می دهد.

نگاره (۱)- نتایج آمار توصیفی متغیرهای اصلی پژوهش

متغیر	نماد	میانگین	میانه	بیشینه	کمینه
اقلام تعهدی عادی	$NACCRUAL_{it}$	۰/۰۳۱	۰/۰۳۲	۰/۰۶۱	-۰/۱۱۲
اقلام تعهدی غیرعادی	$ABNACCRUAL_{it}$	۰/۰۲۱	-۰/۰۰۵	۰/۲۴۵	-۰/۳۴۱
اقلام تعهدی	$ACCRUAL_{it}$	۰/۰۵۲	۰/۰۲۷	۰/۳۰۶	-۰/۴۵۳
تغییر در مانده وجه نقد	$N\Delta CASH_{it}$	۰/۰۵۷	۰/۰۶۴	۰/۰۹۱	-۰/۰۱۲
پرداختی به سهامداران	$DIST-EQ_{it}$	۰/۰۶۵	۰/۰۵۹	۰/۲۵۷	۰
پرداختی به اعتبار دهندگان	$DIST-D_{it}$	۰/۰۷۱	۰/۰۵۴	۰/۲۰۱	۰
بازده سهام	$ARET_{it+1}$	۰/۴۵۶	۰/۳۷۵	۷/۴۷۹	-۱/۲۹۸

سود تعدیل شده	INCOME _{it+1}	۰/۱۱۸	۰/۹۸۷	۰/۸۴۱	-۰/۷۱۳
اندازه شرکت	SIZE _{it}	۱۴/۱۴۵	۱۲/۳۸۹	۱۹/۴۷۳	۱۰/۰۸۷
اهرم مالی شرکت	lev _{it}	۰/۶۸۳	۰/۵۳۷	۰/۹۳۲	۰/۳۷۸
زیان‌ده بودن شرکت	loss _{it}	۰/۳۴۸	۰/۰۰۰	۱	۰
کیفیت حسابرسی	AQ _{it}	۰/۵۳۶	۱	۱	۰

* ماخذ: یافته‌های پژوهش

اصلی‌ترین شاخص مرکزی، میانگین است که نشان دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است و شاخص خوبی برای نشان دادن مرکزیت داده هاست. برای مثال مقدار میانگین برای متغیر سود خالص ۰/۱۱۸، تغییرات وجه نقد ۰/۵۷، بازده سهام ۰/۳۰۱ می باشد که نشان می دهد بیشتر داده‌ها حول این نقطه تمرکز یافته اند. میانه یکی دیگر از شاخص‌های مرکزی می‌باشد که وضعیت جامعه را نشان می‌دهد. همانطور که مشاهده می‌شود میانه سود خالص ۰/۹۸۷ تغییرات وجه نقد ۰/۶۴، بازده سهام ۰/۲۳ می باشد که نشان می‌دهد که نیمی از داده‌ها کمتر از این مقدار و نیمی دیگر بیشتر از این مقدار هستند. همانطور که ملاحظه می‌شود میانه متغیر کیفیت حسابرسی برابر با ۱ می‌باشد که نشان دهنده این نکته می‌باشد که بیشتر شرکت‌های نمونه دارای کیفیت حسابرسی بالایی می‌باشند. و بیشتر توسط شرکت‌هایی حسابرسی شده‌اند که در صنعت مربوط متخصص می‌باشند. و میانه متغیر زیان‌ده بودن شرکتها نیز عدد صفر می‌باشد که نشان دهنده این است که اکثر شرکت‌های نمونه زیان‌ده نمی‌باشند. همچنین میانگین اهرم مالی شرکت‌های نمونه ۰/۶۸۳ می‌باشد که نشان می‌دهد اکثر شرکت‌های نمونه از بدهی‌ها جهت تامین مالی خود استفاده می‌کنند.

۶-۱- آزمون مانایی متغیرهای پژوهش

در گام نخست به بررسی مانایی تک‌تک متغیرهای تحقیق پرداخته می‌شود. در نگاره ۲ مانایی متغیرهای تحقیق مورد بررسی قرار گرفته است. در داده‌های سری زمانی معمولاً از آزمون‌هایی همچون دیکی- فولر و دیکی فولر تعمیم یافته برای بررسی مانایی متغیرها استفاده می‌شود. با این حال در مورد داده‌های پانل نمی‌توان برای بررسی مانایی متغیرها از چنین آزمون‌هایی استفاده نمود بلکه لازم است به نحوی مانایی جمعی متغیرها آزمون شود. برای این منظور باید از آزمون هادری استفاده شود. سطح معناداری و آماره Z مربوط به متغیرهای تحقیق بیانگر مانایی متغیرهای تحقیق می‌باشد. لازم به توضیح است؛ سطح معناداری متغیرها بایستی کمتر از ۵ درصد باشد تا مانایی متغیرهای تحقیق برقرار باشد.

نگاره ۲: آزمون هادری تک تک متغیرهای تحقیق

متغیر	نماد	آماره آزمون	سطح معنی داری
اقلام تعهدی عادی	$NACCRUAL_{it}$	۳/۲۸۵	۰/۰۰۴
اقلام تعهدی غیرعادی	$ABNACCRUAL_{it}$	۳/۶۵۴	۰/۰۰۳
اقلام تعهدی	$ACCRUAL_{it}$	۳/۳۵۷	۰/۰۰۴
تغییر در مانده وجه نقد	$\Delta CASH_{it}$	۴/۶۲۷	۰/۰۰۰
پرداختی به سهامداران	$DIST-EQ_{it}$	۳/۰۹۲	۰/۰۰۷
پرداختی به اعتبار دهندگان	$DIST-D_{it}$	۵/۹۸۳	۰/۰۰۰
بازده سهام	$ARET_{it+1}$	۴/۱۴۱	۰/۰۰۰
سود تعدیل شده	$INCOME_{it+1}$	۳/۳۱۹	۰/۰۰۴
اندازه شرکت	$SIZE_{it}$	۳/۵۲۳	۰/۰۰۳
اهرم مالی شرکت	lev_{it}	۳/۷۰۹	۰/۰۰۰
زیان ده بودن شرکت	$loss_{it}$	۳/۶۵۲	۰/۰۰۱
کیفیت حسابداری	AQ_{it}	۳/۸۴۱	۰/۰۰۰

*ماخذ: یافته‌های پژوهش

همانطور که در نگاره شماره ۲ ملاحظه می‌نمایید. سطح معنی دار متغیرهای پژوهش زیر ۰/۰۵ است لذا کلیه متغیرهای پژوهش مانا هستند.

۶-۲-آزمون f لیمر

برای آزمون فرضیه‌های پژوهش لازم است که ابتدا برای تعیین نوع داده‌ها آزمون f لیمر برای معادله‌های یک و دو و سه و چهار انجام شود که نتایج آن در نگاره شماره سه گزارش شده است.

نگاره (۳)-نتایج آزمون f لیمر برای مدل‌های (۱) و (۲)

مدل	آماره آزمون	درجه آزادی	سطح معنی داری
شماره ۱	۸/۲۱	۱۰۷/۶۸۷	۰/۰۰۰
شماره ۲	۱/۴۴۱	۱۰۶/۴۳۵	۰/۷۴۳
شماره ۳	۹/۱۳۴	۱۰۵/۴۹۸	۰/۰۰۰
شماره ۴	۱/۰۲۳	۱۰۵/۶۷۸	۰/۸۷۵

* ماخذ: یافته‌های پژوهش

همانطور که ملاحظه می‌شود سطح معنی‌داری برای مدل شماره یک برابر با صفر است و چون کمتر از پنج درصد است لذا داده‌ها از نوع تابلویی است. سطح معنی‌داری برای مدل شماره دو برابر با ۰/۷۴۳ است و چون بزرگتر از پنج درصد است لذا داده‌ها از نوع تلفیقی است. سطح معنی‌داری برای مدل شماره سه برابر با صفر است و چون کمتر از پنج درصد است لذا داده‌ها از نوع تابلویی است. سطح معنی‌داری برای مدل شماره چهار برابر با ۰/۸۷۵ است و چون بزرگتر از پنج درصد است لذا داده‌ها از نوع تلفیقی است.

۳-۶-آزمون هاسمن

همانطور که در جدول شماره دو ملاحظه گردید مدل شماره یک و سه بایستی با استفاده از داده‌های تابلویی تخمین زده شوند بنابراین لازم است با انجام آزمون هاسمن نوع داده‌ها (دارای اثرات ثابت و اثرات تصادفی) مشخص شود. که نتایج این آزمون در نگاره شماره چهار ارایه گردیده است.

نگاره (۴)-نتایج آزمون هاسمن برای مدل (۱)

سطح معنی‌داری	درجه آزادی	آماره آزمون	مدل
۰/۰۰۰	۷	۵۹/۶	شماره ۱
۰/۰۰۰	۷	۶۳/۵	شماره ۲

* ماخذ: یافته‌های پژوهش

همانطور که ملاحظه می‌شود سطح معنی‌داری برای مدل شماره یک و سه برابر با صفر است و چون کمتر از پنج درصد است لذا داده‌ها دارای اثرات ثابت می‌باشد.

۴-۶-آزمون فرضیه‌ها

۴-۶-۱-آزمون فرضیه‌ی اول

فرضیه اول بیان می‌کند که تغییرات وجه نقد در شرکتهای با کیفیت حسابرسی بالا نسبت به اقلام تعهدی در شرکتهای با کیفیت حسابرسی بالا دارای پایداری بیشتری هستند. پس از تعیین نوع روش تخمین اقدام به برآورد مدل شماره یک کرده که نتایج تخمین در نگاره شماره پنج ارایه شده است.

نگاره (۵) - نتایج تخمین مدل شماره (۱)

$$INCOME_{it+1} = \beta_0 + \beta_1 ACCRUAL_{it} + \beta_2 \Delta CASH_{it} + \beta_3 DIST - EQ_{it} + \beta_4 DIST - D_{it} + \beta_5 SIZE_{it} + \beta_6 LEV_{it} + \beta_7 LOSS_{it} + \beta_8 AQ_{it} \times ACCRUAL_{it} + \beta_9 AQ_{it} \times \Delta CASH_{it} + \beta_{10} AQ_{it} \times DIST - EQ_{it} + \beta_{11} AQ_{it} \times DIST - D_{it} + \beta_{12} AQ_{it} \times SIZE_{it} + \beta_{13} AQ_{it} \times LEV_{it} + \beta_{14} AQ_{it} \times LOSS_{it} + \varepsilon_{it+1}$$

متغیر	ضریب	آماره t	سطح معنی داری
عرض از مبدا	۰/۱۱۲	۷/۴۴۵	۰/۰۰۰
ACCRUAL _t	۰/۲۴۶	۳/۴۴۱	۰/۰۰۰
ΔCASH _{it}	۰/۱۴۳	۴/۰۷۵	۰/۰۰۰
DIST-EQ _t	۱/۰۸۷	۰/۲۳۱	۰/۷۶۵
DIST-D _t	۰/۱۱۲	۱/۱۳۲	۰/۲۵۶
SIZE _{it}	۰/۲۷	۳/۵۲۸	۰/۰۰۰
LEV _{it}	۰/۵۳۳	۴/۶۵۸	۰/۰۰۰
LOSS _{it}	۰/۱۰۱	۲/۴۰۵	۰/۰۳۸
AQ _{it} × ACCRUAL _{it}	۰/۳۴۶	۵/۱۲۱	۰/۰۰۰
AQ _{it} × ΔCASH _{it}	۰/۵۴۷	۴/۹۵۴	۰/۰۰۰
AQ _{it} × DIST-EQ _{it}	-۰/۰۷۸	-۱/۱۵۹	۰/۲۴۶
AQ _{it} × DIST-D _{it}	۰/۰۸۹	۱/۱۹۶	۰/۲۲۹
AQ _{it} × SIZE _{it}	۰/۳۵۴	۳/۹۴۶	۰/۰۰۰
AQ _{it} × LEV _{it}	۰/۲۷۱	۱/۱۱۲	۰/۲۸۱
AQ _{it} × LOSS _{it}	۰/۸۷۲	۵/۵۰۹	۰/۰۰۰
* ماخذ: یافته‌های پژوهش آماره دوربین واتسون = ۲/۰۴۸ ضریب تعیین = ۰/۶۸۱		f آماره = ۹/۴۵۶ سطح معنی داری = ۰/۰۰۰	

این فرضیه در صورتی تایید می‌شود که $\beta_9 > \beta_8$ باشد. که با رجوع به نگاره شماره چهار مشخص می‌شود که $(۰/۳۴۶ > ۰/۵۴۷)$ است. اما لازم است که آزمون والد نیز برای این دو ضریب انجام شود. که نتایج این آزمون در نگاره شماره شش ارائه شده است.

نگاره (۶) - آزمون والد برای مقایسه ضرایب تغییرات

آماره آزمون	درجه آزادی	سطح معنی‌داری	نتیجه
۷/۱۳	۱/۹۱۵	۰/۰۰۹	اختلاف معناداری میان ضرایب متغیرهای مورد بررسی، از لحاظ آماری وجود دارد.

*ماخذ: یافته‌های پژوهش

همانطور که در نگاره شماره شش ملاحظه می‌شود به دلیل اینکه سطح معنی‌داری آزمون والد (۰/۰۰۹) کمتر از (۰/۰۵) است. لذا اختلاف معناداری میان ضرایب متغیرهای مورد بررسی، از لحاظ آماری وجود دارد. و فرضیه اول رد نمی‌شود.

۶-۴-۲- آزمون فرضیه‌ی دوم

فرضیه دوم بیان می‌کند که اقلام تعهدی عادی در شرکت‌های با کیفیت حسابداری بالا نسبت به اقلام تعهدی غیرعادی در شرکت‌های با کیفیت حسابداری بالا دارای پایداری بیشتری هستند. پس از تعیین نوع روش تخمین اقدام به برآورد مدل شماره دو کرده که نتایج تخمین در نگاره شماره هفت ارائه شده است.

نگاره (۷) - نتایج تخمین مدل شماره (۲)

$$INCOME_{it+1} = \beta_0 + \beta_1 NACCRUAL_{it} + \beta_2 ABNACCRUAL_{it} + \beta_3 \Delta CASH_{it} + \beta_4 DIST_{EQ_{it}} + \beta_5 DIST_{D_{it}} + \beta_6 SIZE_{it} + \beta_7 LEV_{it} + \beta_8 LOSS_{it} + \beta_9 AQ_{it} \times NACCRUAL_{it} + \beta_{10} AQ_{it} \times ABNACCRUAL_{it} + \beta_{11} AQ_{it} \times \Delta CASH_{it} + \beta_{12} AQ_{it} \times DIST_{EQ_{it}} + \beta_{13} AQ_{it} \times DIST_{D_{it}} + \beta_{14} AQ_{it} \times SIZE_{it} + \beta_{15} AQ_{it} \times LEV_{it} + \beta_{16} AQ_{it} \times LOSS_{it} + \varepsilon_{it+1}$$

متغیر	ضریب	آماره t	سطح معنی‌داری
عرض از مبدا	۰/۲۱۷	۸/۵۵۶	۰/۰۰۰
$NACCRUAL_t$	۰/۳۹۷	۳/۷۷۹	۰/۰۰۰
$ABNACCRUAL_t$	۰/۱۱۵	۳/۹۵۱	۰/۰۰۰
$\Delta CASH_{it}$	-۰/۶۴۵	-۴/۰۲۳	۰/۰۰۰
$DIST-EQ_t$	۰/۰۷۳	۲/۱۰۲	۰/۰۳۳
$DIST-D_t$	۰/۳۴۱	۱/۵۵۳	۰/۱۰۳
$SIZE_{it}$	۰/۲۵۱	۴/۵۹۱	۰/۰۰۰
LEV_{it}	۰/۳۴۵	۲/۱۵۶	۰/۰۳۴
$LOSS_{it}$	۰/۴۱۵	۱/۱۶۷	۰/۱۱۵
$AQ_{it} \times NACCRUAL_{it}$	۰/۶۵۱	۳/۹۹۸	۰/۰۰۰

۰/۰۰۰	۴/۹۰۵	۰/۱۰۳	$AQ_{it} \times ABNACCRUAL_{it}$
۰/۰۰۰	۵/۰۹۱	۰/۱۶۳	$AQ_{it} \times \Delta CASH_{it}$
۰/۵۰۸	۰/۶۵۸	۰/۰۵۹	$AQ_{it} \times DIST-EQ_{it}$
۰/۰۳۵	-۲/۱۸۹	-۰/۰۸۵	$AQ_{it} \times DIST-D_{it}$
۰/۰۰۰	۳/۳۸۹	۰/۱۲۴	$AQ_{it} \times SIZE_{it}$
۰/۰۸۴	۱/۸۱۷	۰/۱۶۹	$AQ_{it} \times LEV_{it}$
۰/۱۱۹	۱/۱۱۸	۰/۰۸۷	$AQ_{it} \times LOSS_{it}$
f آماره = ۷/۹۵۷ سطح معنی‌داری = ۰/۰۰۰		۱/۸۴۵ = آماره دوربین واتسون ۰/۸۹۳ = ضریب تعیین	

* ماخذ: یافته‌های پژوهش

این فرضیه در صورتی تایید می‌شود که $\beta_9 > \beta_{10}$ باشد. که با رجوع به نگاره شماره شش مشخص می‌شود که (۰/۱۰۳ > ۰/۶۵۱) است. اما لازم است که آزمون والد نیز برای این دو ضریب انجام شود. که نتایج این آزمون در نگاره شماره هشت ارائه شده است.

نگاره (۸) - آزمون والد برای مقایسه ضرایب تغییرات

نتیجه	سطح معنی‌داری	درجه آزادی	آماره آزمون
اختلاف معناداری میان ضرایب متغیرهای مورد بررسی، از لحاظ آماری وجود دارد.	۰/۰۱۱	۱/۷۱۲	۶/۴۴۱

* ماخذ: یافته‌های پژوهش

همانطور که در نگاره شماره هشت ملاحظه می‌شود به دلیل اینکه سطح معنی‌داری آزمون والد (۰/۰۱۱) کمتر از (۰/۰۵) است. لذا اختلاف معناداری میان ضرایب متغیرهای مورد بررسی، از لحاظ آماری وجود دارد. و فرضیه دوم رد نمی‌شود.

۶-۳-۴- آزمون فرضیه سوم

هدف از تدوین فرضیه سوم، بررسی این نکته است که بازار اقلام تعهدی را در شرکت‌های با کیفیت حسابداری بالا نسبت به اقلام نقدی در شرکت‌های با کیفیت حسابداری بالا بیشتر از واقع قیمت‌گذاری می‌کند. به منظور بررسی این فرضیه، از آزمون مشکین استفاده شده است. برای آزمون مشکین لازم است، تا ابتدا دو مدل شماره یک و سه به صورت جداگانه تخمین زده شوند.

که نتایج تخمین در نگاره شماره نه ارائه شده است.

نگاره (۹) - نتایج تخمین دو مدل شماره (۱) و (۳)

$$INCOME_{it+1} = \beta_0 + \beta_1 ACCRUAL_{it} + \beta_2 \Delta CASH_{it} + \beta_3 DIST - EQ_{it} + \beta_4 DIST - D_{it} + \beta_5 SIZE_{it} + \beta_6 LEV_{it} + \beta_7 LOSS_{it} + \beta_8 AQ_{it} \times ACCRUAL_{it} + \beta_9 AQ_{it} \times \Delta CASH_{it} + \beta_{10} AQ_{it} \times DIST - EQ_{it} + \beta_{11} AQ_{it} \times DIST - D_{it} + \beta_{12} AQ_{it} \times SIZE_{it} + \beta_{13} AQ_{it} \times LEV_{it} + \beta_{14} AQ_{it} \times LOSS_{it} + \varepsilon_{it+1}$$

$$ARET_{t+1} = \lambda (INCOME_{it+1} - \beta_0^* - \beta_1^* ACCRUAL_{it} - \beta_2^* \Delta CASH_{it} - \beta_3^* DIST_{EQ_{it}} - \beta_4^* DIST_{D_{it}} - \beta_5^* SIZE_{it} - \beta_6^* LEV_{it} - \beta_7^* LOSS_{it} - \beta_8^* AQ_{it} \times ACCRUAL_{it} - \beta_9^* AQ_{it} \times \Delta CASH_{it} - \beta_{10}^* AQ_{it} \times DIST_{EQ_{it}} - \beta_{11}^* AQ_{it} \times DIST_{D_{it}} - \beta_{12}^* AQ_{it} \times SIZE_{it} - \beta_{13}^* AQ_{it} \times LEV_{it} - \beta_{14}^* AQ_{it} \times LOSS_{it}) + \varepsilon_{it+1}$$

مدل ارزیابی (۲)				مدل پیش بینی (۱)			
معنی داری	آماره t	مقدار	ضریب	معنی داری	آماره t	مقدار	ضریب
۰/۰۰۰	۳/۷۶۸	۰/۳۸۸	β_1^*	۰/۰۰۰	۳/۴۴۱	۰/۲۴۶	β_1
۰/۰۹	۱/۶۹۳	۰/۳۹۷	β_2^*	۰/۰۰۰	۴/۰۷۵	۰/۱۴۳	β_2
۰/۲۳۳	۱/۱۹۱	۰/۲۲۱	β_3^*	۰/۷۶۵	۰/۲۳۱	۱/۰۸۷	β_3
۰/۱۲۶	-۱/۵۰۳	-۰/۳۲۲	β_4^*	۰/۲۵۶	۱/۱۳۲	۰/۱۱۲	β_4
۰/۱۳۲	-۱/۵۰۶	-۰/۰۴۵	β_5^*	۰/۰۰۰	۳/۵۲۸	۰/۲۷	β_5
۰/۰۰۰	۳/۳۶۵	۱/۱۳۷	β_6^*	۰/۰۰۰	۴/۶۵۸	۰/۵۳۳	β_6
۰/۰۰۱	-۳/۲۸۳	-۰/۰۴۶	β_7^*	۰/۰۳۸	۲/۴۰۵	۰/۱۰۱	β_7
۰/۰۴۱	-۲/۰۳۸	-۰/۰۲۹	β_8^*	۰/۰۰۰	۵/۱۲۱	۰/۳۴۶	β_8
۰/۰۴۲	۲/۰۳۲	۰/۰۰۴	β_9^*	۰/۰۰۰	۴/۹۵۴	۰/۵۴۷	β_9
۰/۲۵۳	۱/۱۴۳	۰/۰۱۱	β_{10}^*	۰/۲۴۶	-۱/۱۵۹	-۰/۰۷۸	β_{10}
۰/۰۰۰	۷/۷۴۵	۱/۱۴۳	β_{11}^*	۰/۲۲۹	۱/۱۹۶	۰/۰۸۹	β_{11}
۰/۸۹۹	-۰/۱۲۶	-۰/۰۰۳	β_{12}^*	۰/۰۰۰	۳/۹۴۶	۰/۳۵۴	β_{12}
۰/۳۱۰	-۱/۰۱۵	-۰/۰۱۷	β_{13}^*	۰/۲۸۱	۱/۱۱۲	۰/۲۷۱	β_{13}
۰/۶۴۲	۰/۴۶۴	۰/۰۰۱	β_{14}^*	۰/۰۰۰	۵/۵۰۹	۰/۸۷۲	β_{14}
۰/۰۰۰	۵/۱۱۸	۲/۶۹۱	λ				
۷/۹۲۴=F ضریب تعیین = ۰/۷۴۱				۹/۴۵۶=F ضریب تعیین = ۰/۶۸۱			
۰/۰۰۰ = سطح معنی داری = ۱/۹۲۳ = دوربین واتسون				۰/۰۰۰ = سطح معنی دار = ۲/۰۴۸ = دوربین واتسون			

* ماخذ: یافته‌های پژوهش

همانطور که ملاحظه می‌شود آماره آزمون دوربین واتسون در هر دو مدل بین ۱/۵ و ۲/۵ می‌باشد بنابراین مشکل همبستگی جملات خطا در مدلها وجود ندارد و هر دو مدل خوب تخمین زده شده است. و سطح معنی‌داری هر دو مدل نیز کوچکتر از پنج درصد است و هر دو مدل معنی‌دار است. برای تأیید این آزمون بایستی $\beta_9^* - \beta_8 > \beta_8^* - \beta_9$ که در اینجا بزرگتر است سپس باید آزمون مشکین را جهت بررسی معنی‌داری متفاوت بودن ضرایب در مدل شماره یک و سه انجام داده که نتایج این آزمون در نگاره شماره ده ارائه می‌شود.

نگاره (۱۰) نتایج آزمون مشکین برای فرضیه شماره ۳

سطح معنی‌داری	درجه آزادی	آماره آزمون	تفاضل	فرضیه
۰/۰۰۰	۴	۷۶۴/۷۲۱	۰/۱۶۸	$\beta_9^* - \beta_8 > \beta_8^* - \beta_9$

* ماخذ: یافته‌های پژوهش

با توجه به نتایج به دست آمده می‌توان بیان کرد که این فرض در سطح خطای پنج درصد تأیید می‌شود و می‌توان گفت که بازار اقلام تعهدی را در شرکتهای با کیفیت حسابرسی بالا نسبت به اقلام نقدی در شرکتهای با کیفیت حسابرسی بالا بیشتر از واقع قیمت‌گذاری می‌کند.

۴-۴-۶- آزمون فرضیه چهارم

هدف از تدوین فرضیه چهارم، بررسی این نکته است که بازار اقلام تعهدی غیرعادی را در شرکتهای با کیفیت حسابرسی بالا نسبت به اقلام تعهدی عادی در شرکتهای با کیفیت حسابرسی بالا بیشتر از واقع قیمت‌گذاری می‌کند. به منظور بررسی این فرضیه، از آزمون مشکین استفاده شده است. برای آزمون مشکین لازم است، تا ابتدا دو مدل شماره دو و چهار به صورت جداگانه تخمین زده شوند. که نتایج تخمین در نگاره شماره یازده ارائه شده است.

نگاره (۱۱) - نتایج تخمین دو مدل شماره (۲) و (۴)

$$\begin{aligned}
 INCOME_{it+1} &= \beta_0 + \beta_1 NACCRRUAL_{it} + \beta_2 ABNACCRRUAL_{it} + \beta_3 \Delta CASH_{it} + \beta_4 DIST_{EQ_{it}} + \\
 &\beta_5 DIST_{D_{it}} + \beta_6 SIZE_{it} + \beta_7 LEV_{it} + \beta_8 LOSS_{it} + \beta_9 AQ_{it} \times NACCRRUAL_{it} + \beta_{10} AQ_{it} \times \\
 &ABNACCRRUAL_{it} + \beta_{11} AQ_{it} \times \Delta CASH_{it} + \beta_{12} AQ_{it} \times DIST_{EQ_{it}} + \beta_{13} AQ_{it} \times DIST_{D_{it}} + \beta_{14} AQ_{it} \times \\
 &SIZE_{it} + \beta_{15} AQ_{it} \times LEV_{it} + \beta_{16} AQ_{it} \times LOSS_{it} + \varepsilon_{it+1} \\
 \\
 ARET_{t+1} &= \lambda (INCOME_{it+1} - \beta_0^* - \beta_1^* NACCRRUAL_{it} - \beta_2^* ABNACCRRUAL_{it} - \beta_3^* \Delta CASH_{it} - \beta_4^* DIST_{EQ_{it}} - \\
 &\beta_5^* DIST_{D_{it}} - \beta_6^* SIZE_{it} - \beta_7^* LEV_{it} - \beta_8^* LOSS_{it} - \beta_9^* AQ_{it} \times NACCRRUAL_{it} - \beta_{10}^* AQ_{it} \times ABNACCRRUAL_{it} - \\
 &\beta_{11}^* AQ_{it} \times \Delta CASH_{it} - \beta_{12}^* AQ_{it} \times DIST_{EQ_{it}} - \beta_{13}^* AQ_{it} \times DIST_{D_{it}} - \beta_{14}^* AQ_{it} \times SIZE_{it} - \beta_{15}^* AQ_{it} \times \\
 &LEV_{it} - \beta_{16}^* AQ_{it} \times LOSS_{it}) + \varepsilon_{it+1}
 \end{aligned}$$

مدل ارزیابی (۲)				مدل پیش بینی (۱)			
معنی داری	آماره t	مقدار	ضریب	معنی داری	آماره t	مقدار	ضریب
۰/۰۰۰	۴/۱۹۷	۰/۶۰۲	β_1^*	۰/۰۰۰	۳/۷۷۹	۰/۳۹۷	β_1
۰/۵۵۵	-۰/۵۸۹	-۰/۱۰۸	β_2^*	۰/۰۰۰	۳/۹۵۱	۰/۱۱۵	β_2
۰/۰۰۸	۲/۶۳۸	۰/۴۰۵	β_3^*	۰/۰۰۰	-۴/۰۲۳	-۰/۶۴۵	β_3
۰/۵۷۱	۰/۵۶۶	۰/۰۱۵	β_4^*	۰/۰۳۳	۲/۱۰۲	۰/۰۷۳	β_4
۰/۶۹۰	۰/۳۹۸	۰/۰۰۳	β_5^*	۰/۱۰۳	۱/۵۵۳	۰/۳۴۱	β_5
۰/۰۹۲	-۱/۶۸۶	-۰/۰۲۳	β_6^*	۰/۰۰۰	۴/۵۹۱	۰/۲۵۱	β_6
۰/۳۶۳	۰/۹۰۹	۰/۱۲۰	β_7^*	۰/۰۳۴	۲/۱۵۶	۰/۳۴۵	β_7
۰/۳۱۲	-۱/۰۱۰	-۰/۲۶۹	β_8^*	۰/۱۱۵	۱/۱۶۷	۰/۴۱۵	β_8
۰/۰۰۰	۳/۷۰۹	۰/۴۹۶	β_9^*	۰/۰۰۰	۳/۹۹۸	۰/۶۵۱	β_9
۰/۰۰۰	۶/۹۴۸	۰/۰۱۱	β_{10}^*	۰/۰۰۰	۴/۹۰۵	۰/۱۰۳	β_{10}
۰/۱۰۰	۱/۶۴۶	۰/۲۰۱	β_{11}^*	۰/۰۰۰	۵/۰۹۱	۰/۱۶۳	β_{11}
۰/۴۹۵	۰/۶۸۲	۰/۰۷۶	β_{12}^*	۰/۵۰۸	۰/۶۵۸	۰/۰۵۹	β_{12}
۰/۰۰۲	-۲/۹۸۶	-۰/۰۴۷	β_{13}^*	۰/۰۳۵	-۲/۱۸۹	-۰/۰۸۵	β_{13}
۰/۶۲۷	۰/۴۸۶	۰/۲۱۵	β_{14}^*	۰/۰۰۰	۳/۳۸۹	۰/۱۲۴	β_{14}
۰/۰۳۱	-۲/۱۶۰	۰/۳۰۷	β_{15}^*	۰/۰۸۴	۱/۸۱۷	۰/۱۶۹	β_{15}
۰/۰۳۱	۲/۱۶۱	۰/۰۵۴	β_{16}^*	۰/۱۱۹	۱/۱۱۸	۰/۰۸۷	β_{16}
۰/۰۲۲	۲/۲۷۸	۰/۱۷۳	λ				

$۳/۷۳۸=F$	ضریب تعیین $۰/۹۲۱$	$۷/۹۵۷=F$	ضریب تعیین $۰/۸۹۳$
$۱/۷۴۶$	سطح معنی‌داری $۰/۰۳۲$	$۱/۸۴۵$	سطح معنی‌دار $۰/۰۰۰$

*مآخذ: یافته‌های پژوهش

همانطور که ملاحظه می‌شود آماره آزمون دوربین واتسون در هر دو مدل بین $۱/۵$ و $۲/۵$ می‌باشد بنابراین مشکل همبستگی جملات خطا در مدلها وجود ندارد و هر دو مدل خوب تخمین زده شده است. و سطح معنی‌داری هر دو مدل نیز کوچکتر از پنج درصد است و هر دو مدل معنی‌دار است. برای تایید این آزمون بایستی که در اینجا بزرگتر نیست و می‌توان گفت که بازار اقلام تعهدی غیرعادی را در شرکت‌های با کیفیت حسابداری بالا نسبت به اقلام تعهدی عادی در شرکت‌های با کیفیت حسابداری بالا بیشتر از واقع قیمت‌گذاری نمی‌کند.

۷- بحث و نتیجه‌گیری

نتایج پژوهش نشان می‌دهد که پایداری مانده وجه نقد در شرکت‌های با کیفیت حسابداری بالا نسبت به اقلام تعهدی در شرکت‌های با کیفیت حسابداری بالا بیشتر است. که نشان دهنده این است که کیفیت بالای حسابداری از مدیریت سود جلوگیری کرده و در نتیجه مانده وجه نقد دارای پایداری بیشتری نسبت به اقلام تعهدی است. همچنین کیفیت بالای حسابداری موجب عدم دستکاری در اقلام تعهدی سود شده و در نتیجه اقلام تعهدی عادی نسبت به اقلام تعهدی غیرعادی دارای پایداری بیشتری می‌باشد.

از سوی دیگر نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که بازار اقلام تعهدی را در شرکت‌های با کیفیت حسابداری بالا نسبت به مانده وجه نقد در شرکت‌های با کیفیت حسابداری بالا بیشتر از واقع قیمت‌گذاری می‌کند. و بازار در درک درست پایداری این اقلام ناتوان است. به عبارت دیگر استنباط بازار از میزان پایداری، اقلام تعهدی در شرکت‌های با کیفیت حسابداری بالا نسبت به مانده وجه نقد در شرکت‌های با کیفیت حسابداری بالا، متفاوت از میزان پایداری واقعی این گونه اقلام می‌باشد. از دلایل این موضوع می‌توان به این مورد اشاره کرد که اعتقاد بر این است که واکنش غیرمنطقی سرمایه‌گذاران نسبت به افزایش در مانده وجه نقد به علت جنبه سرمایه‌گذاری این اقلام است. از آن جایی که افزایش در وجه نقد و به طور کلی افزایش نقدینگی شرکت نشان‌گر بهبود وضعیت شرکت می‌باشد. بنابراین سرمایه‌گذاران افزایش در مانده وجه نقد را نشانه‌ی مثبتی در شرکت توصیف نموده و وضعیت شرکت را خوشبینانه پیش‌بینی می‌نمایند و برعکس کاهش در مانده وجه نقد را نشان‌منفی در شرکت توصیف نموده و سودآوری آتی شرکت را بدبینانه پیش‌بینی می‌کنند که این موضوع سبب خطای ارزش‌گذاری این گونه اقلام می‌شود. یافته‌های پژوهش حاکی است مانده وجه نقد در شرکت‌های دارای کیفیت حسابداری بالا نسبت به اقلام تعهدی در شرکت‌های دارای کیفیت حسابداری بالا پایداری بیشتری دارد. این موضوع بویژه برای استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی که تلاش می‌کنند سود و جریان‌های

نقدی آتی را بر اساس سود دوره جاری پیش بینی کنند مفید و مهم است؛ لذا ضمن معطوف کردن توجه سرمایه‌گذاران و تحلیلگران به این موضوع به منظور گرفتن تصمیمات سرمایه‌گذاری، پیشنهاد می‌شود که سرمایه‌گذاران، در هنگام پیش‌بینی سود و بازده سهام آتی شرکتها، ابتدا کیفیت حسابرسی شرکتها را مورد توجه قرار دهند و از آن جایی که در این پژوهش کیفیت حسابرسی موسساتی که متخصص در صنعت هستند به عنوان معیار کیفیت حسابرسی در نظر گرفته شده است. لذا سرمایه‌گذاران در پیش‌بینی سود و بازده سهام آتی شرکتها ابتدا به بررسی این مورد بپردازند که آیا این شرکتها توسط موسساتی که در صنعت مربوطه متخصص هستند حسابرسی شده‌اند یا خیر، زیرا اگر این شرکتها توسط موسسه‌های حسابرسی متخصص در صنعت حسابرسی شده باشند به دلیل کیفیت بالای این موسسه‌ها صورتهای مالی و به تبع آن سود و اجزای آن دارای قابلیت اتکای بیشتری می‌باشند. سپس سرمایه‌گذاران سود را به اجزای آن شامل مانده وجه نقد، اقلام تعهدی عادی و غیرعادی، پرداختی به سهامداران و پرداختی به اعتباردهندگان تجزیه کنند. و بر اساس نتایج این پژوهش، در شرکتهایی که توسط موسسه متخصص در صنعت مربوطه حسابرسی شده‌اند در هنگام پیش‌بینی سود آتی، در مدل‌های پیش‌بینی سود به مانده وجه نقد وزن بیشتری را نسبت به اقلام تعهدی و به اقلام تعهدی عادی نیز وزن بیشتری را نسبت به اقلام تعهدی غیرعادی اختصاص دهند. و سود آتی شرکت را به صورت دقیق‌تری پیش‌بینی نمایند. همچنین هنگام پیش‌بینی ارزش بازار شرکت در مدل پیش‌بینی خود در شرکتهایی که توسط موسسه متخصص در صنعت مربوطه حسابرسی شده‌اند، به اقلام تعهدی نسبت به مانده وجه نقد وزن و ضریب بیشتری را اختصاص داده و بتوانند ارزش بازار آتی شرکت را بهتر پیش‌بینی نمایند.

همچنین به جامعه حسابداران رسمی ایران پیشنهاد می‌شود که با انتشار لیست حساب‌سازان متخصص در صنعت، پژوهشگران را در اخذ تصمیم‌های بهینه یاری دهند. زیرا همانطور که ملاحظه شد، تخصص حسابرسان در صنعت خاص می‌تواند بر پایداری سود و به تبع آن بر پیش‌بینی سود و پیش‌بینی ارزش بازار شرکت تأثیر گذاشته و نهایتاً منجر به اخذ تصمیمات بهینه توسط سرمایه‌گذاران گردد.

۸- پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی

تکرار این پژوهش در صنایع مختلف و همچنین مقایسه صنعت به صنعت تأثیر کیفیت حسابرسی بر پایداری و قیمت‌گذاری اجزای سود
بررسی پایداری و قیمت‌گذاری سود و اجزای آن در شرکت‌های ورشکسته و غیرورشکسته (با وضعیت بحرانی و غیربحرانی).

بررسی پایداری و قیمت‌گذاری سود و اجزای آن در شرکت‌های رشدی و غیررشدی.
پیشنهاد می‌شود تأثیر عواملی چون کیفیت حسابرسی و افشای اقلام تعهدی در واکنش سرمایه‌گذاران نسبت به اقلام تعهدی و نقدی مورد بررسی قرار گیرد.
بررسی تأثیر مدیریت سود بر پایداری و قیمت‌گذاری اجزای سود

بررسی تأثیر اظهار نظر حسابرس بر پایداری و قیمت‌گذاری سود.
بررسی تأثیر پایداری سود و شرایط اقتصادی بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری

۹- محدودیت‌های پژوهش

همواره گام نهادن در راه رسیدن به هدف، با محدودیت‌هایی همراه است که باعث می‌شود رسیدن به هدف مورد نظر با کندی همراه شود. پژوهش نیز به عنوان فرآیندی در جهت نیل به هدف حل مسئله پژوهش، از این امر مستثنی نیست. لذا در این قسمت با ارائه محدودیت‌های پژوهش، سعی بر آن است که به خواننده این پیام داده شود تا بتواند در تصمیم نتایج پژوهش با آگاهی بیشتری عمل کند و در مورد فرآیند پژوهش قضاوت عادلانه‌ای داشته باشد. در این راستا، محدودیت‌های پژوهش حاضر به شرح زیر قابل ذکر است:

۱- داده‌های استخراج شده از صورت‌های مالی شرکت‌ها، از بابت تورم تعدیل نگردیده است. در صورت تعدیل اطلاعات مذکور ممکن است نتایج متفاوتی از نتایج فعلی حاصل شود.
۲- نسبت‌های مالی تحت تأثیر استانداردها و روش‌های حسابداری بکار گرفته شده توسط شرکت‌ها قرار می‌گیرند. این در حالی است که شرکت‌های مختلف از روش‌های حسابداری گوناگونی استفاده می‌کنند. استفاده از روش‌های حسابداری متفاوت توسط شرکت‌های مختلف سبب می‌شود که تفاوت اقلام موجود در صورت‌های مالی و عملیاتی آن‌ها نباشد؛ در نتیجه نسبت‌های محاسبه شده بدرستی وضعیت مالی و عملیاتی شرکت‌ها را منعکس نمی‌کنند.

فهرست منابع

الف- منابع داخلی:

۱. ابراهیمی، سیدکاظم؛ بهرامی نسب، علی؛ حامدی، محدثه (۱۳۹۷)، بررسی اثر نوع اظهار نظر حسابرس بر پایداری سود تقسیمی و جریان نقد آزاد، پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی، ۷(۱۲)، ۲۴۷-۲۲۳
۲. بزرگ اصل، موسی، صالح زاده، بیستون (۱۳۹۴) رابطه توانایی مدیریت و پایداری سود با تاکید بر اجزای تعهدی و جریان‌های نقدی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. دانش حسابداری، ۱۴(۵۸): ۱۷۰-۱۵۳
۳. پورحیدری، امید و بدری خیره مسجدی، احد. (۱۳۹۲). بررسی ارتباط بین چرخش مؤسسات و شریک حسابرس با کیفیت حسابداری و تعدیلات سنواتی. مجله پیشرفت‌های حسابداری دانشگاه شیراز،
۴. حمیدیان، محسن. تقی‌زاده، نفیسه. (۱۳۹۷) کیفیت حسابداری، حمایت از سرمایه‌گذاران و مدیریت سود در دوران بحران مالی. دانش حسابداری، ۱۸(۷۱): ۱۴۸-۱۲۹
۵. خانسی، عبدالله و صادقی، محسن. (۱۳۹۲)، تأثیر برگشت، پایداری و ناهنجاری اقلام تعهدی بر سود دوره شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پژوهش‌های تجربی حسابداری، ۲، ۱۶۶-۱۴۷.
۶. خدادادی، ولی؛ قربانی، رامین؛ حاجی‌زاده، سعید؛ حیدری مقدم، پیمان (۱۳۹۱)، بررسی پایداری اجزای نقدی سود در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، دانش حسابداری، ۹(۳)، ۹۹-۷۹.
۷. رحیمی دستجردی، محسن؛ خدای پور، احمد؛ بهار مقدم، مهدی (۱۳۹۵)، بررسی قیمت‌گذاری اقلام عادی و غیرعادی اجزای نقدی و تعهدی سود، فصلنامه حسابداری مالی، ۸(۳۱)، ۱۳۳-۱۶۱
۸. رضایی، فرزین؛ ویسی حصار، ثریا (۱۳۹۸). بررسی پایداری و قیمت‌گذاری سود، اقلام تعهدی و جریان‌های وجه نقد عملیاتی در شرکت‌ها، فصل نامه دانش حسابداری مالی، شماره ۲۰، صص ۲۱۰-۱۸۷
۹. سجادی، سید حسین؛ عربی، مهدی (۱۳۸۹) تأثیر کیفیت حسابداری بر مدیریت سود، فصل نامه حسابدار

- رسمی، شماره ۲۴، صص ۲۳-۱۶
۱۰. شهریار، سارا؛ سلیم، فرشاد (۱۳۹۳)، بررسی و آزمون قیمت‌گذاری نادرست اقلام تعهدی غیرعادی در بورس اوراق بهادار تهران، مدیریت دارایی و تأمین مالی، ۳(۲)، ۱۶-۱.
  ۱۱. صالحی، اله کرم؛ بزرگمهریان، شاهرخ؛ امینی، امین (۱۳۹۵)، بررسی تأثیر کیفیت حسابداری بر پایداری سود، دانش حسابداری و حسابداری مدیریت، ۵(۲۰)، ۴۷-۵۹.
  ۱۲. فرج‌زاده دهکردی، حسن. بلالی، حسن. محمدی، عباس. (۱۳۹۴) تأثیر قابلیت اتکای اقلام تعهدی بر پایداری سود و قیمت‌گذاری سهام. دانش حسابداری. ۱۱۵(۶۰):۱۳۸-۱۱۵
  ۱۳. مجتهدزاده، ویدا و آقایی، پروین (۱۳۸۳) عوامل موثر بر کیفیت حسابداری مستقل از دیدگاه حساب‌رسان مستقل و استفاده‌کنندگان، بررسی‌های حسابداری و حسابداری، شماره ۳۸، صص ۷۶-۵۳
  ۱۴. مجتهدزاده، ویدا؛ قدرتی، منا (۱۳۹۱)، اثر بی‌قاعدگی اقلام تعهدی بر قیمت‌گذاری شرکت‌ها، مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار، ۱۰(۳)، ۱۳۵-۱۱۹
  ۱۵. نمازی، محمد؛ بایزیدی، انوار؛ جبارزاده کنگر لویی، سعید (۱۳۸۷) بررسی رابطه بین کیفیت حسابداری و مدیریت سود در شرکتهای پذیرفته شده در بازار بورس اوراق بهادار تهران، فصل‌نامه تحقیقات حسابداری و حسابداری، شماره ۹، صص ۲۲-۴.
  ۱۶. نیکبخت، نادر؛ افلاطونی، عباس (۱۳۹۳)، بررسی تأثیر اخبار خوب و بد بر درک سرمایه‌گذاران از میزان پایداری اقلام تعهدی، بررسی‌های حسابداری، ۳(۱)، ۹۴-۷۹.
  ۱۷. ودیعی نوقایی، محمدحسین. نوروزی، محمد. قدرتی زورم، عباس. تیمورپور، سهیلا. (۱۳۹۸). بررسی نقش تعدیل‌گر کیفیت حسابداری بر ارتباط بین اثربخشی کمیته حسابداری و مدیریت سود. دانش حسابداری. ۱۹(۷۴):۱۲۶-۱۰۷

ب- منابع خارجی:

1. Artikis, P. G., & Papanastasopoulos, G. A. (2016). Implications of the cash component of earnings for earnings persistence and stock returns. *The British Accounting Review*, 48(2), 117-133.
2. Artikis, P. G., & Papanastasopoulos, G. A. (2019). Asymmetries in the persistence and pricing of cash flows: Evidence from the United Kingdom, *The Journal of Economic Asymmetries*, Vol. 19, 113-144.
3. Cameran, KL, Prencipe and A., & P. Trombetta. (2008). The international debate over mandatory auditor rotation: A conceptual research framework. *Journal of International Accounting, Auditing & Taxation*. 8.p.p: 43-66.
4. Chen, J. Z., Shane, P. B. (2014). Changes in Cash: Persistence and Pricing Implications. *Journal of Accounting Research*, 52 (3), 599-634.
5. Chen, L. H., Folsom, D. M., Paek, W., & Sami, H. (2013). Accounting conservatism, earnings persistence, and pricing multiples on earnings. *Accounting Horizons*, 28(2), 233-260.
6. Davis, Soo and Trompeter., K.R. (2002), "Do non-audit service fees impair auditor independence? Evidence from going concern opinions", *Journal of Accounting Research*, Vol. 40 No. 4, pp. 1247-74.
7. Davis, R. A. and D. Neu. (2009). A note on the association between audit firm size and audit quality. *Contemporary Accounting Research* p.p: 479-488.
8. Dechow, P., Richardson, S., & Sloan, R. (2008). The persistence and pricing of the cash component of earnings. *Journal of Accounting Research*, 46(3):p.p, 537-566.
9. Desai, H., Rajgopal, S., & Venkatachalam, M. (2004). Value-Glamour and Accruals Mispricing: one Anomaly or two?. *Accounting Review*, 79(2), 355-385.
10. Doukakis, L. C., eonidas, C., & Papanastasopoulos, G. A. (2014). The accrual anomaly in the U.K. stock market: Implications of growth and accounting distortions. *Journal of International Financial Markets Institutions and Money*, 32(1), 256-277

11. Persellin, J., Schmidt, J. J., Vandervelde, S. D., & Wilkins, M. S. (2019). Auditor Perceptions of Audit Workloads, Audit Quality, and Job Satisfaction. *Accounting Horizons*, 22(1), 122-158
12. Fedyk, T., Singer, Z. and Sougiannis, T. (2011). "Does the accrual anomaly end when abnormal accrual reverse?". The Canadian Academic Accounting Association Conference.
13. Hao, Q.(2009). Accruals' Persistence, Accruals Mispricing and Operating Cycle: Evidence from the US. *International Journal of Accounting and Information Management*, 17(1), 198-207.
14. Hribar, P., & Yehuda, N. (2015). The mispricing of cash flows and accruals at different life-cycle stages. *Contemporary Accounting Research*, 32(3), 1053-1072.
15. Jiang, G.(2007). Stock performance and the mispricing of accruals. *The international Journal of accounting*, 42(2), 153-170.
16. Mithu R. Dey Lucy Lim , (2015), "Accrual reliability, earnings persistence, and stock prices: revisited", *American Journal of Business*, Vol. 30 Iss 1 pp. 22 – 48.
17. Mishkin, S.(1983). A Rational Expectations Approach to Macro-Econometrics: Testing Policy Effectiveness and Efficient Market Models. *Accounting Review*, 21(1), 141-165
18. Perotti, P., & Wagenhofer, A.(2011). Earning Quality Measures and Excess Returns. *J Bus Finance Account*, 41(5), 545-571
19. Kai W. H, Karen K. Nelson, P. and Eric Y., (2015), On the persistence and pricing of industry-wide and firm-specific earnings, cash flows, and accruals, *Journal of Accounting and Economics*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.jacceco.2015.06.003>
20. Sloan, R.G.(1996). Do stock prices fully reflect information In accruals and cash flows about future earnings. *Accounting Review*, 71(2), 289 –315.
21. Takamatsu, Renata Turola, Luiz Fávero, Paulo Lopes.(2013). Accruals, Persistence of Profits and Stock Returns in Brazilian Public Companies. *Modern Economy*, pp109-118.
22. Tang T. Y.H. and Firth M. (2012), Earnings Persistence and Stock Market Reactions to the Different Information in Book-Tax Differences, *The International Journal of Accounting*, 47: 369–397.
23. Xuan, Wu, Gaoliang, Tian, Yueting, Li, Qing, Zhou.(2019). On the pricing of the persistence of earnings components in China, *Pacific-Basin Finance Journal*, Vol.53, 112-132
24. Yao, D., Percy, M., Stewart, J., & Hu, F. (2017). Fair value accounting and earnings persistence: evidence from international banks. *Journal of International Accounting Research*, 17(1), 47-68.
25. Valerie, Li.(2019). The effect of real earnings management on the persistence and informativeness of earnings, *The British Accounting Review*, vol. 51(4), 402-423
26. Venter, R. E., Cahan, F. S., & Emanuel, D.(2013). Mandatory Earnings Disaggregation and the Persistence and Pricing of Earnings Components. *The International Journal of Accounting*. 48(1), 26–53.
27. Wen-da, L., & Xiao-feng, Q. (2018). Earning Persistence, the Effect of Auditor and Stock Market Reaction [J]. *Taxation and Economy*, 4.